

HE 83/2011 vp

Hallituksen esitys Eduskunnalle laivavarustelaksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laivavarustelaki. Ehdotettua lakia sovellettaisiin sellaisiin laivavarusteisiin, joiden vaatimustenmukaisuuden varmistamisesta on sovittu kansainvälisesti. Lain säännökset laivavarusteisiin kohdistuvista vaatimuksista ja Liikenteen turvallisuusviraston toimivaltuuksista vastaisivat nykyisen laivavarusteista annetun asetuksen säännöksiä. Laissa säädettäisiin nykyistä tarkemmin ilmoitetun laitoksen nimeämisestä, toiminnasta ja nimeämisen peruuttamisesta sekä Liikenteen turvallisuusviraston harjoittamasta markkinavalvonnasta.

Lisäksi laissa olisi säännökset muutoksenhausta valvontaviranomaisten päätöksiin sekä seuraamuksista.

Esityksessä ehdotetaan lisäksi muutettaviksi alusturvallisuuden valvonnasta annettua lakia, aluksen teknisestä turvallisuudesta ja turvallisesta käytöstä annettua lakia, radio- ja taajuuksista ja telelaitteista annettua lakia sekä merilain muuttamisesta annettua lakia. Nämä muutokset ovat pääasiassa teknisiä.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2012.

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Laivavarusteista annetulla asetuksella (925/1998) on pantu täytäntöön neuvoston laivavarusteista annettu direktiivi (96/98/EY). Asetus ei nykyisellään täytä perustuslain asettamia edellytyksiä. Laivavarusteita koskeva sääntely on nostettava lain tasolle ja sitä on tarkennettava viranomaisten toimivaltuuksien ja ilmoitettuja laitoksia koskevien säännösten osalta. Lisäksi on säädettävä oikeussuojakeinoista ja seuraamuksista.

Alusturvallisuuslainsäädännön kokonaisuudistus toteutettiin 1 päivänä tammikuuta 2010 voimaan tulleella aluksen teknisestä turvallisuudesta ja turvallisesta käytöstä annetulla lailla (1686/2009) sekä laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisesta annetulla lailla (1687/2009). Kokonaisuudistuksen yhteydessä pohdittiin laivavarustesääntelyn ottamista aluksen teknisestä turvallisuudesta ja turvallisesta käytöstä annettuun lakiin. Sääntely päätettiin jättää toteutettavaksi erillisessä laissa lähinnä laivavarustesäännösten laajuuden takia. Aluksen teknisestä turvallisuudesta ja turvallisesta käytöstä annettu laki on yleislaki. Ehdotettu laivavarustelaki olisi erillislaki, joka koskisi ainoastaan sellaisia laivavarusteita, joiden vaatimustenmukaisuuden varmistamisesta on sovittu kansainvälisesti.

2 Nykytila

2.1 EU:n lainsäädäntö

Euroopan unionin neuvosto antoi joulukuussa 1996 direktiivin laivavarusteista (96/98/EY, jäljempänä laivavarustedirektiivi). Laivavarustedirektiivin tarkoituksena on laivavarusteita koskevien kansainvälisten standardien täytäntöönpanon toteuttamiserojen poistaminen Euroopan unionin jäsenmaiden välillä alusturvallisuuden lisäämiseksi. Direktiivin säännökset kohdistuvat kansainvälisessä liikenteessä käytettäviin aluksiin, joille annetaan turvallisuus- ja todistuskirjoja kansainvälisten yleissopimusten mukaisesti. Kyseeseen tulevat siten kansainvälisessä lii-

kenteessä käytetyt alukset. Lisäksi EU:n kotimaanliikenteen matkustaja-alusten turvallisuussäännöistä ja -määräyksistä annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä (2009/45/EY, niin sanottu non-SOLAS-direktiivi) edellytetään, että laivavarustedirektiivin mukaiset laivavarusteet on hyväksyttävä direktiivin tarkoittamissa kotimaanliikenteen matkustaja-aluksissa.

Laivavarustedirektiivin tarkoituksena on sen soveltamisalaan kuuluvien laivavarusteiden vapaan unioninsisäisen liikkumisen edistäminen. Tässä tarkoituksessa laivavarustedirektiiviä sovelletaan omalla soveltamisalallaan yksinomaan, vaikka laivavarusteeseen saatetaan toisessa käytössä soveltaa muitakin direktiivejä. Direktiivi sisältää säännöksiä turvallisuuteen tähtäävien vaatimusten toteuttamisesta (vaatimustenmukaisuus), varustisiin sijoitettavasta merkistä sekä valvontaa suorittavista laitoksista.

Laivavarustedirektiivin A.1 liitteessä luetellaan ne laivavarusteet, joille kansainvälisissä sopimuksissa ja muissa oikeudellisissa asiakirjoissa on luotu yksityiskohtaiset testausstandardit ja joiden vaatimustenmukaisuuden ilmoitetut laitokset varmentavat. Nämä laivavarusteet merkitään vaatimustenmukaisuusmerkillä. Laivavarustedirektiivin A.2 liitteessä luetelluille laivavarusteille ei toistaiseksi ole laadittu yksityiskohtaisia testausstandardeja. Liitteessä on lueteltu sellaiset laivavarusteet, joiden osalta EU:n jäsenvaltio esittää IMO:lle tai Euroopan standardisointijärjestöille pyynnön laatia mm. yksityiskohtaiset testausstandardit. Kun testausstandardit hyväksytään tai ne tulevat voimaan tietyllä liitteessä olevalle laivavarusteelle, laivavaruste voidaan siirtää komitologiamenettelyssä A.1 liitteeseen.

Laivavarustedirektiiviä on muutettu komission direktiiveillä 98/85/EY, 2001/53/EY, 2002/75/EY, 2008/67/EY, 2009/26/EY ja 2010/68/EU. Komission direktiiveillä on muutettu laivavarustedirektiivin A.1 ja A.2 liitteitä. Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2002/84/EY muutettiin meriturvallisuusalaa koskevat direktiivit, ml. laivavarustedirektiivi, keskitetyksi siten, että EU:n

meriturvallisuutta, alusten aiheuttaman pilaantumisen ehkäisemistä ja alusten asumis- ja työskentelyolosuhteita koskevat unionin lainsäädäntöön sisältyvät tehtävät siirrettiin meriturvallisuutta ja alusten pilaantumisen ehkäisemistä käsittelevälle komitealle (COSS-komitea). Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 596/2009 säädettiin sääntelymenettelyn noudattamisesta COSS-komiteassa laivavarusedirektiivin osalta.

EU:ssa hyväksyttiin 1980-luvun puolessa välissä niin sanottu *uusi lähestymistapa*. Tähän liittyy myös *kokonaisvaltainen lähestymistapa*, joka tarkoittaa muun muassa laitteiden vaatimustenmukaisuuden osoittamista teknisen yhdenmukaistamisen ja standardoinnin avulla. Tavoitteena oli mahdollistaa ja nopeuttaa lainsäädännöllisin keinoin tavaroiden vapaa liikkuvuus, joka on yksi EU:n peruserätyksistä. Lisäksi tavoitteena oli yksinkertaistaa ja nopeuttaa EU:n tuotelainsäädäntöä ja keskittyä säätämään vain olennaisista vaatimuksista. Uuden lähestymistavan mukaiset direktiivit pyrkivät lähentämään ja yhdenmukaistamaan jäsenvaltioiden lainsäädäntöä kaupan esteiden poistamiseksi ja tavaroiden vapaan liikkuvuuden parantamiseksi. Laivavarusedirektiivi on yksi uuden lähestymistavan mukaisista direktiiveistä.

Vuonna 2008 EU:ssa hyväksyttiin niin sanottu *uusi lainsäädäntöpuite*. Tämä tarkoittaa laajajkoa EU:n lainsäädäntöpakettia, joka sisältää useampia toimenpiteitä tavaroiden vapaan liikkuvuuden turvaamiseksi. Tavoitteena on poistaa viimeisiä esteitä tavaroiden vapaalta liikkuvuudelta. Lainsäädäntöpakettiin sisältyvistä säädöksistä on vaikutusta säädettyä esitettyyn laivavarustelakiin Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 765/2008 tuotteiden kaupan pitämiseen liittyvää akkreditointia ja markkinavalvontaa koskevista vaatimuksista ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 339/93 kumoamisesta (jäljempänä akkreditointi- ja markkinavalvonta-asetus) ja Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksellä N:o 768/2008/EY tuotteiden kaupan pitämiseen liittyvistä yhteisistä puitteista ja päätöksen 93/465/ETY kumoamisesta (jäljempänä akkreditointi- ja markkinavalvontapäätös).

Akkreditointi- ja markkinavalvonta-asetusta sovelletaan sektorikohtaisen lainsäädännön rinnalla. Siinä säädetään akkreditoinnista, markkinavalvonnasta, kolmansista maista tuotavien tuotteiden valvonnasta ja CE-merkinnästä. Asetuksella pyritään varmistamaan, että tavaroiden vapaasta liikkuvuudesta hyötyvät tuotteet niiden vaatimusten mukaisia, joilla taataan yleisten etujen suojelun korkea taso muun muassa yleisen terveyden ja turvallisuuden, työterveyden ja -turvallisuuden, kuluttajansuojan ja ympäristönsuojelun sekä turvallisuuden osalta sekä varmistamaan samalla, että tuotteiden vapaa liikkuvuutta ei rajoiteta enempää kuin on sallittu yhteisön yhdenmukaistamislainsäädännön tai EU:n muiden asiaan liittyvien sääntöjen perusteella. Toisin sanoen EU:n alueella halutaan turvata yhtenäinen suojelun taso ja luoda tasapuoliset kilpailuedellytykset talouden toimijoille.

Akkreditointi- ja markkinavalvontapäätös muodostaa akkreditointi- ja markkinavalvonta-asetuksen kanssa perustan tulevalle alakohtaiselle sektorisääntelylle, jonka tarkoituksena on lainsäädännön yhtenäistäminen (harmonisointi). Komissio päivittää asetuksen ja päätöksen perusteella nykyiset voimassa olevat direktiivit. Päätös on myös apuna voimassa olevan EU:n tuoteharmonisointia koskevan lainsäädännön tulkinnessa. Komissiolla on tarkoitus loka-marraskuussa 2011 tuoda Euroopan parlamentin ja neuvoston käsittelyyn ehdotus laivavarustesääntelyn uudistamisesta. EU:n lainsäädännön uudistamisen jälkeen tulisi tarkastella muutostarvetta ehdotettuun laivavarustelakiin.

Ehdotettu laivavarustelaki sisältäisi akkreditointi- ja markkinavalvonta-asetuksessa säänneltyjä asioita siltä osin, kuin niistä voidaan kansallisesti säännellä. Tällainen ryhmä on esim. lakiehdotuksen säännökset viranomaisten kielloista, rajoituksista, hallinnollisista pakkokeinoista ja laivavarustesäännösten rikkomisesta. Nämä säännökset, sen lisäksi, että ne ovat kansallisesta näkökulmasta tarpeen, konkretisoivat samalla akkreditointi- ja markkinavalvonta-asetuksen 16 artiklan vaatimusta. Artiklan mukaan markkinavalvonnan avulla on varmistettava, että tuotteet, jotka saattavat heikentää käyttäjien terveyttä

ja turvallisuutta tai jotka muulla tavalla eivät täytä asetettuja vaatimuksia, poistetaan markkinoilta tai kielletään tai niiden saatu- vuutta markkinoilla rajoitetaan, ja että niiden toimenpiteistä tiedotetaan riittävästi. Vastaa- va velvoite sisältyy myös laivavarustedirek- tiiviin.

2.2 Kansallinen lainsäädäntö

Laivavarustedirektiivi on saatettu kansalli- sesti voimaan laivavarusteista annetulla ase- tuksella (925/1998, jäljempänä laivavarus- teasetus). Asetus sisältää säännökset laivava- rusteisiin kohdistuvista vaatimuksista, niiden vapaasta liikkuvuudesta, vaatimustenmukai- suuden arviointimenettelystä, vaatimusten- mukaisuusmerkistä, laivavarusteen ennako- tarkastuksesta, luvattomasta merkistä, poik- keuksista ja ilmoitetusta laitoksesta. Asetuk- sen sisältämistä säännöksistä tulisi perustus- lain mukaisesti säätää lain tasolla. Asetus ei myöskään sisällä säännöksiä oikeussuojakei- noista eikä seuraamuksista.

Laivavarusteasetusta on muutettu kuusi kertaa. Muutoksissa on ollut lähtökohtaisesti asetuksen 2 §:n muutoksista siten, että pykä- lään on lisätty viittaus kyseseen tulevaan komission direktiivin, jolla on muutettu lai- varustedirektiivin A.1 liitettä niistä laiva- varusteista, joille on hyväksytty testausstan- dardit. Laivavarusteasetuksen 15 §:n 2 mo- menttiin sisältyvän valtuutussäännöksen no- jalla Merenkululaitos on antanut päätöksen laivavarusteiden turvallisuudesta (28.12.1998 Dnro 8/30/98), joka koskee vaatimustenmu- kaisuuden arviointimenettelyä, ilmoitettua laitosta koskevia vaatimuksia sekä vaatimus- tenmukaisuusmerkkiä.

Laki aluksen teknisestä turvallisuudesta ja turvallisesta käytöstä (1686/2009, jäljempänä alusturvallisuuslaki) tuli voimaan 1.1.2010. Samassa yhteydessä muutettiin merilakia (674/1994). Merilain muuttamisesta annetul- la lailla (1688/2009) muun muassa kumottiin aluksen merikelpoisuutta ja turvallista käyt- töä koskeva 1 luvun 8 §, johon sisältyvän valtuutussäännöksen nojalla on muun muassa laivavarusteasetus annettu. Asetus jätettiin voimaan merilain muuttamisesta annettuun lakiin sisältyvän siirtymäsäännöksen nojalla.

Siirtymäsäännöksen mukaan voimassa ollei- den säännösten nojalla annetut asetukset sekä Merenkululaitoksen määräykset jäävät voi- maan 31.12.2011 saakka siltä osin kuin ne eivät ole ristiriidassa alusturvallisuuslain tai laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamises- ta annetun lain kanssa, ellei niitä ole siihen mennessä uusittu.

Alusturvallisuuslaki on yleislaki ja se sisäl- tää keskeiset alusturvallisuutta koskevat ylei- set säännökset aluksen teknisestä turvallisuus- desta. Laki sisältää ehdotettuun laivavaruste- lakiin läheisesti liittyviä säännöksiä. Siinä ei säädetä vaatimusten yksityiskohtaisesta sisäl- löstä, vaan pitkälti viitataan kansainvälisten yleissopimusten määräyksiin ja EU:n lain- säädäntöön. Suomalaisten alusten varustei- den vaatimustenmukaisuus todennetaan läh- tökohtaisesti aluksen katsastuksen perusteella sekä aluksen turvallisuus- ja todistuskirjojen myöntämisen ja uusimisen yhteydessä. Kat- sastuksen yhteydessä tarkastetaan yksittäisen laivavarusteen toiminta. Suomalaisen aluksen katsastaa Liikenteen turvallisuusvirasto, sen valtuuttama hyväksytty luokituslaitos tai Li- ikenteen turvallisuusviraston nimeämä katsas- taja. Suomalaisen aluksen turvallisuus- ja to- distuskirjat myöntää Liikenteen turvallisuus- virasto.

Alusturvallisuuslain 23 §:n sisältämien val- tuuttamissäännösten nojalla Liikenteen tur- vallisuusvirasto voi antaa muille kuin alus- turvallisuuslain 2 ja 3 luvussa sekä 21 ja 22 §:ssä tarkoitetuille kalastus- ja erikoisaluksil- le tarkempia teknisiä määräyksiä laissa sää- dettyjen yleisten turvallisuusvaatimusten täyttämiseksi ja turvallisuuden kannalta riit- tävän tason varmistamiseksi. Liikenteen tur- vallisuusvirasto voi antaa määräyksiä muun muassa aluksen rakenteesta ja varusteista.

Alusturvallisuuden valvonnasta annettua lakia (370/1995) sovelletaan tietyiltä osin myös Suomen lipun alla purjehtiviin aluksiin. Alus voidaan pysäyttää, sen käyttöä rajoittaa tai sen varusteen, laitteen, toiminnon tai jär- jestelyn käyttö kieltää, jos vika tai puute on sellainen, että aluksen käyttö siinä liikentees- sä, johon se on tarkoitettu, aiheuttaa vaaraa ihmishengelle, olennaista vaaraa terveydelle tai välitöntä vaaraa alukselle, muulle liiken- teelle tai meriympäristölle. Alusturvallisuus-

den valvonnasta annetun lain nojalla valvotaisiin myös laivavarustelain noudattamista.

Radiotaajuuksista ja telelaitteista annetun lain (1015/2001) nojalla Viestintävirasto hoitaa radiotaajuuksia koskevaa hallintoa. Tehdävään sisältyy alusten radiolähtimien ja -asemien radiolupien ja niihin liittyvien tunnistusten myöntäminen, lähtimien käyttöä koskevien lupaehtojen määrittäminen ja käytön valvonta sekä meriradioviestinnän pätevyystodistuksien myöntäminen. Radiotaajuuksista ja telelaitteista annetun lain nojalla Viestintävirasto varmistaa sellaisten radiolaitteiden vaatimustenmukaisuuden, joita ei varmisteta laivavarusteina. Näitä ovat muut kuin laivavarustedirektiivin A.1 liitteessä mainitut radiolaitteet, esimerkiksi direktiivin A.2 liitteessä luetellut radiolaitteet. Radiotaajuuksista ja telelaitteista annetun lain nojalla Viestintävirasto myös valvoo muina kuin laivavarusteina hyväksytyjä radiolaitteita. Viestintävirasto voi nykyisellään myös tarvittaessa antaa määräyksiä myös laivavarusteina hyväksytyjen radiolaitteiden ominaisuuksista ja teknisestä rakenteesta. Viestintäviraston toimivaltaan kuuluu myös valvoa radiolaitteiden radioviestinnän häiriöttömyyttä sekä selvittää radioviestinnän häiriöitä myös laivavarusteiksi katsottavien radiolaitteiden osalta. Radiotaajuuksista ja telelaitteista annettu laki sisältää säännökset tarvittavista hallinnollisista pakkokeinoista ja rangaistus-seuraamuksista.

2.3 Nykytilan arviointi

Laivavarusteita koskevaa nykyistä sääntelyä voidaan pitää riittämättömänä. Säännökset eivät ole perustuslaisissa edellytyksillä tavalla lain tasolla. Lainsäädäntö ei myöskään sisällä säännöksiä oikeussuojakeinoista eikä seuraamuksista.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Ehdotetun laivavarustelain päätavoite on saattaa laivavarusteita koskeva sääntely vastaamaan perustuslain asettamia edellytyksiä. Tämä edellyttää, että laivavarusteita koskeva sääntely nostetaan lain tasolle niin, että oike-

uksien ja velvoitteiden perusteista sekä viranomaisten toimivaltuuksista säädetään lain tasolla. Tarkoituksena ei ole tehdä merkittäviä sisällöllisiä eikä periaatteellisia säännösmuutoksia.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laivavarustelaki. Nykyisestä laivavarusteesta nostettaisiin lain tasolle laivavarusteisiin kohdistuvat vaatimukset sekä Liikenteen turvallisuusviraston toimivaltuudet. Laissa säädettäisiin nykyistä tarkemmin ilmoitetun laitoksen nimeämisestä, nimeämisen edellytyksistä, laitoksen tehtävistä ja niiden suorittamisesta, nimeämisen peruuttamisesta sekä Liikenteen turvallisuusviraston harjoittamasta markkinavalvonnasta. Lisäksi laissa säädettäisiin muutoksenhausta valvontaviranomaisten päätöksiin ja seuraamuksiin.

Esityksessä ehdotetaan lisäksi alusturvallisuuden valvonnasta annetun lain sekä alusturvallisuuslain muuttamista siten, että niihin lisättäisiin informatiivinen viittaus ehdotettuun laivavarustelakiin. Alusturvallisuuden valvonnasta annettuun lakiin esitetään myös muutoksia EU-lainsäädäntöä koskevien viittausten saattamiseksi ajan tasalle. Radiotaajuuksista ja telelaitteista annettu laki ehdotetaan muutettavaksi siten, että laista poistettaisiin Viestintäviraston toimivalta antaa määräyksiä laivavarusteina hyväksytyjen radiolaitteiden ominaisuuksista ja teknisestä rakenteesta. Viestintävirasto voisi edelleen antaa määräyksiä laivavarusteiksi luettavien radiolähtimien käytöstä.

Esityksessä ehdotetaan lisäksi muutettavaksi merilain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöstä siten, että voimaantulosäännöksessä säädettyä määräaikaasetusten ja määräysten uusimiseksi jatkettaisiin vuodelle sekä täsmennettäisiin lakia annettaessa voimassa olleiden säännösten ja määräysten nojalla annettujen asiakirjojen luetteloa siten, ettei uusimistarve koskisi toistaiseksi voimassa olevia miehitystodistuksia, pätevyyskirjoja ja lisäpätevyystodistuksia.

4 Esityksen vaikutukset

Esityksellä ei pääsääntöisesti ole merkittäviä taloudellisia tai yhteiskunnallisia vaikut-

tuksia tai vaikutuksia ympäristöön, koska sisällöltään vastaavat säännökset ovat olleet voimassa jo laivavarusteasetuksen perusteella. Suomalaisen alusten varusteet ja niiden toiminta tarkastetaan tyypillisesti katsastusten yhteydessä. Liikenteen turvallisuusvirasto ei ole merkittävässä määrin suorittanut erityisiä laivavarusteasetuksen mukaisia valvontatoimenpiteitä.

Esityksellä parannetaan yksilön oikeusturvaa sekä tehostetaan laivavarusteiden markkinavalvontamekanismeja. Tämä vaikuttaa välillisesti alusturvallisuuteen sekä markkinoiden toimivuuteen sitä kautta, että puutteelliset tai vaaralliset laivavarusteet poistuvat markkinoilta.

VTT Expert Services toimii Suomessa tällä hetkellä ainoana liikenne- ja viestintäministeriön nimeämänä ilmoitettuna laitoksena. VTT Expert Services varmistaa palosuojavarusteiden sekä hengenpelastuslaitteiden vaatimustenmukaisuuden. Vuoteen 2008 saakka myös Työterveyslaitos toimi ilmoitettuna laitoksena hengenpelastuslaitteiden vaatimustenmukaisuuden varmistamisen osalta.

5 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu liikenne- ja viestintäministeriössä yhteistyössä Liikenteen turvallisuusviraston kanssa. Esityksestä pyydettiin lausuntoa seuraavilta tahoilta: oikeusministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, Liikenteen turvallisuusvirasto/merenkulkutoimiala, Liikennevirasto, Viestintävirasto, VTT, Mittatekniikan keskuksen akkreditointiyksikkö (FINAS), Elinkeinoelämän keskusliitto EK, Meriteollisuusyhdistys ry, Suomen Varustamot ry, Suomen Erikoisalusten Työntajaliitto ry, Suomen Merimies-Unioni SMU ry, Suomen Laivameklariliitto ry, Suomen Laivanpäällystöliitto ry ja Suomen Konepäällystöliitto ry.

Liikenne- ja viestintäministeriölle toimittivat pyydetyt lausunnot oikeusministeriö, Viestintävirasto, Liikenteen turvallisuusvirasto, Liikennevirasto, Elinkeinoelämän keskusliitto EK, Suomen Varustamot ry, Suomen Laivanpäällystöliitto ry., Meriteollisuusyhdistys ry., Mittatekniikan keskuksen akkreditointiyksikkö (FINAS) ja VTT Expert

Services. Liikenteen turvallisuusvirastolla, Suomen Laivanpäällystöliitto ry:llä sekä Meriteollisuusyhdistys ry:llä ei ollut huomautettavaa esityksestä. Laivameklariliitto ei katsonut asianmukaiseksi antaa lausuntoa siitä syystä, että esitys koskee Liikenteen turvallisuusviraston toimivaltuuksia.

Lausunnoissa tuettiin laajasti laivavarustelainsäädännön uudistamista mm. markkinavalvonnan, oikeusturvan, Liikenteen turvallisuusviraston toimivaltuuksien ja ilmoitettujen laitosten tehtävien näkökulmasta. Suomen Varustamot ry kiinnitti huomiota käytännössä esiintyneisiin ongelmiin tyyppihyväksytyjen laivavarusteiden toiminnassa ja piti lakiehdotuksen sisältämiä valvontaa koskevia säännöksiä tervetulleina. Varustamot ry sekä Elinkeinoelämän keskusliitto EK pitivät tervetulleina sitä, että pakokaasujen puhdistuslaitteille on jo luotu yksityiskohtaiset testausstandardit.

Liikenteen turvallisuusvirasto esitti lausunossaan lakiehdotukseen teknisiä muutoksia, tarkennuksia ja lisäyksiä sekä kiinnitti huomiota lakiesityksen voimaantulosääntöseen. Virasto esitti myös, että sillä tulisi olla mahdollisuus käyttää ulkopuolisia palveluntarjoajia laivavarusteen tehokkuuden varmistamiseksi silloin kun on kyse teknisestä keksinnöstä tai laivavarusteen kokeilusta. Liikenteen turvallisuusvirasto toi lisäksi lausunossaan esille tarpeen alusten teknisestä turvallisuudesta ja turvallisuudesta johtamisesta annetun lain (1686/2009) tarkastelemiseksi muiden kuin laivavarusteina hyväksytyjen laivavarusteiden vaatimustenmukaisuuden varmistamisen osalta.

Viestintävirasto piti hyvänä laivavarustedirektiivin A.1 liitteessä mainittujen laivavarusteiden vaatimustenmukaisuuden ja markkinavalvonnan keskittämistä Liikenteen turvallisuusvirastoon ja esitti tähän liittyviä muutoksia radiotaajuuksista ja telalaitteista annettuun lakiin (1015/2001). Virasto piti myös perusteltuna lisätä Viestintävirasto virka-apua tarvittaessa antavaksi viranomaiseksi. Virasto esitti myös Viestintäviraston ja Liikenteen turvallisuusviraston toimintoja selkeyttäviä muutosehdotuksia. Viestintävirasto kiinnitti huomiota myös siihen, että radiolähtimen käyttö edellyttää aina myös

Viestintäviraston myöntämää radiolupaa. Lisäksi Viestintävirasto kiinnitti huomiota sellaisten laivavarustedirektiivin A.1 liitteessä mainittujen laivavarusteiden markkinavaltontaan ja seuraamuksiin, jotka eivät täytä niille asetettuja velvoitteita ja jotka tästä huolimatta on asennettu tai kiinnitetty alukseen tai saatettu markkinoille.

Mittatekniikan keskuksen akkreditointiyksikkö (FINAS) kiinnitti huomiota ilmoitettujen laitosten hyväksymisen edellytyksenä oleviin laatustandardeihin ja laitosten määrällis-arviointeihin. VTT Expert Services puolestaan huomautti vanhentuneesta VTT:tä koskevasta viittauksesta.

Oikeusministeriö esitti muutoksia muutoksenhaun koskeviin säännöksiin siten, että liikenne- ja viestintäministeriön päätöksistä voitaisiin korkeimman hallinto-oikeuden sijasta valittaa hallinto-oikeuteen. Ilmoitetun laitoksen päätöksiä koskevista hallinto-

oikeuden päätöksistä voisi valittaa ainoastaan, jos korkein hallinto-oikeus antaa valitusoikeuden. Oikeusministeriö esitti myös teknisiä muutoksia valvontaviranomaisen tiedonsaanti- ja tarkastusoikeuksia ja salassa pidettäviä tietoja koskeviin ehdotuksiin. Ministeriö ehdotti lisäksi tarkentavia muutoksia ilmoitettujen laitosten nimeämistä, nimeämisen peruuttamista, riippumattomuutta sekä laitosten toiminnassa noudatettavia hallinnon yleislakeja koskeviin ehdotuksiin. Oikeusministeriö ehdotti myös selventäviä ehdotuksia valtuutussäännökseen, maksuja koskevaan säännökseen sekä yksityiskohtaisiin perusteluihin.

Lausunnoissa esitetyt huomioid ja muutosehdotukset on lähtökohtaisesti otettu huomioon esityksen jatkovalmistelussa joko muutoksina tai lisäyksinä lakiehdotuksen pykälään tai yksityiskohtaisiin perusteluihin.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

1.1 Laivavarustelaki

1 luku Yleisiä säännöksiä

1 §. *Soveltamisala.* Laivavarustelain soveltamisala esitetään rajattavaksi sekä aluksen että laivavarusteen näkökulmasta. Ensinnäkin lain soveltamisala esitetään rajattavaksi laivavarustedirektiivissä mainittujen kansainvälisten yleissopimusten soveltamisalaan kuuluviin aluksiin. Direktiiviä ei sovelleta matkustaja-aluksiin, jotka ovat sota- ja joukkonkuljetusaluksia, muusta kuin teräksestä tai samanarvoisesta aineesta rakennettuihin aluksiin, alkeellista rakennetta oleviin puualuksiin, alkuperäisiin historiallisiin matkustaja-aluksiin ja niiden kaksoiskappaleisiin, ilman miehistöä oleviin ja muuhun kuin kaupalliseen tarkoitukseen ja yli 12 matkustajaa kuljettaviin huvialuksiin, eikä ainoastaan satama-alueilla liikennöiviin aluksiin. Direktiiviä ei sovelleta sellaisiin suurnopeusmatkustaja-aluksiin, jotka ovat sota- ja joukkonkuljetusaluksia, ilman miehistöä olevia ja muuhun kuin kaupalliseen tarkoitukseen ja yli 12 matkustajaa kuljettavia huvialuksia tai ainoastaan satama-alueilla liikennöiviä aluksia.

Kansainväliset sopimukset esitetään määriteltäviksi lakiehdotuksen 2 §:ssä. Kyseessä olevia yleissopimuksia sovelletaan kansainvälisessä liikenteessä oleviin kauppa- ja matkustaja-aluksiin. Tämän lisäksi laki ehdotetaan rajattavaksi direktiivin mukaisesti Suomen lipun alla purjehtiviin aluksiin, joille Liikenteen turvallisuusvirasto myöntää turvallisuus- ja todistuskirjat.

Lain soveltamisala esitetään rajattavaksi ainoastaan sellaisiin laivavarusteisiin, jotka on lueteltu laivavarustedirektiivin A.1 liitteessä. Liitteessä luetellaan ne laivavarusteet, joille kansainvälisissä oikeudellisissa asiakirjoissa on luotu yksityiskohtaiset testausstandardit ja joiden vaatimustenmukaisuuden ilmoitetut laitokset varmentavat. Nämä laiva-

varusteet merkitään vaatimustenmukaisuusmerkillä.

Laivavarustedirektiivi tuli voimaan direktiivin julkaisemispäivänä 17.2.1997. Voimaantulopäivästä lähtien direktiivin vaatimuksia on pitänyt soveltaa direktiivin A.1 liitteessä lueteltuihin laivavarusteisiin uusissa aluksissa. Laivavarustedirektiivissä tarkoitetaan uudella aluksella alusta, jonka köli on laskettu tai joka on ollut vastaavassa rakennusvaiheessa 17.2.1997 tai sen jälkeen. Jos kysymys on uuden tai korvaavan laivavarusteen asentamisesta tai sijoittamisesta, on direktiiviä pitänyt soveltaa myös tällaiseen laivavarusteeseen 1.1.1999 lukien, ellei vaatimuksesta ole kansainvälisissä yleissopimuksissa toisin määrätty. Erityisesti SOLAS-sopimus sisältää säännöksiä, joiden mukaan alukseen voidaan asentaa myös vaatimustenmukaisuusmerkillä varustamattomia laivavarusteita aluksen rakentamisen aikaan voimassa olleiden säännösten mukaisesti.

Laivavarustedirektiivin A.2 liitteessä luetelluille laivavarusteille ei toistaiseksi ole laadittu yksityiskohtaisia testausstandardeja. Liitteessä on lueteltu sellaiset laivavarusteet, joiden osalta EU:n jäsenvaltio esittää IMO:lle tai Euroopan standardisointijärjestöille pyynnön laatia mm. yksityiskohtaiset testausstandardit. Kun testausstandardit hyväksytään tai ne tulevat voimaan tietyille liitteessä olevalle laivavarusteelle, laivavaruste voidaan siirtää komitologiamenettelyssä A.1 liitteeseen.

Direktiivin A.2 liitteessä listatut laivavarusteet esitetään jätettäväksi pois tämän lain soveltamisalasta. Näin siitä syystä, että ilmoitettujen laitosten toiminta ei koske direktiivin A.2 liitteessä lueteltuja laivavarusteita. Direktiivin A.1 liitteessä luetellut vaatimustenmukaisuusmerkillä varustetut laivavarusteet kuuluvat vapaan liikkuvuuden piiriin ja näiden osalta Liikenteen turvallisuusviraston toimivalta rajoittuu direktiivissä määriteltyyn toimivaltaan. Myös tästäkin näkökulmasta direktiivin A.2 liitteessä lueteltujen laivavarusteiden sulkeminen ehdotetun lain ulkopuolelle on perusteltua.

2 §. Määritelmät. Pykälän 1 kohdassa lueteltaisiin ne kansainväliset sopimukset, joissa määrätään lain soveltamisalaan kuuluvien laivavarusteiden vaatimuksista. Suomi on kaikkien sopimusten sopimuspuoli. Sopimuksia sovelletaan kansainvälisessä liikenteessä oleviin kauppa-aluksiin.

Pykälän 2 kohdassa määriteltäisiin testausstandardit, joita vaatimuksenmukaisuutta arvioitaessa on noudatettava. Esitys vastaa laivavarustedirektiivin 2 artiklan n-kohdan sisältämää määritelmää.

Pykälän 3 kohdassa määriteltäisiin kansainväliset oikeudelliset asiakirjat. Ne olisivat kansainvälisten sopimusten lisäksi kansainvälisiä testausstandardeja sekä IMO:n asiaankuuluvia päätöslausemia ja kiertokirjeitä, jotka sisältävät laivavarusteille asetettuja vaatimuksia. Esitys perustuu laivavarustedirektiivin 2 artiklan e-kohdan sisältämään määritelmään.

Pykälän 4 kohta sisältäisi laivavarusteen määritelmän siten kuin se on laivavarustedirektiivin 2 pykälän b kohdassa, kuitenkin niin, että määritelmä sisältäisi ainoastaan laivavarustedirektiivin A.1 liitteessä luetellut laivavarusteet.

Pykälän 5 kohta sisältäisi laivavarustedirektiivin määritelmän.

Pykälän 6 kohdassa määriteltäisiin laivavarustedirektiivin mukainen vaatimustenmukaisuuden arviointimenettely. Menettely koostuu EY-tyyppitarkastuksesta sekä kuudesta valinnaisesta vaatimustenmukaisuusvakuumoduulista. Moduuleja koskevat yksityiskohtaiset säännökset sisältyvät laivavarustedirektiivin B liitteeseen. Ilmoitettu laitos nimetään suorittamaan EY-tyyppitarkastuksen lisäksi joko yhden tai useamman moduulin mukainen vaatimustenmukaisuuden arviointimenettely. Akkreditointi- ja markkinavaltontapäätöksen R10 artiklan mukaan vakuumoduulien on noudatettava rakenteeltaan mallia, joka on tuotteiden kaupan pitämiseen liittyvistä yhteisistä puitteista tehdyn Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen N:o 768/2008/EY III liitteessä.

3 §. Muu lainsäädäntö. Pykälän 1 momentti sisältäisi informatiivisen viittauksen alusturvallisuuslakiin. Alusturvallisuuslaki on yleislaki ja se sisältää keskeiset alusturvallisuutta

koskevat yleiset säännökset aluksen teknisestä turvallisuudesta. Laki sisältää ehdotettuun laivavarustelakiin läheisesti liittyviä säännöksiä. Siinä ei säädetä vaatimusten yksityiskohtaisesta sisällöstä, vaan pitkälti viitataan kansainvälisten yleissopimusten määräyksiin ja EU:n lainsäädäntöön. Suomalaisten alusten varusteiden vaatimustenmukaisuus ja niiden toiminta todennetaan lähtökohtaisesti aluksen katsastuksen perusteella sekä aluksen turvallisuus- ja todistuskirjojen myöntämisen ja uusimisen yhteydessä. Suomalaisen aluksen katsastaa Liikenteen turvallisuusvirasto, tämän valtuuttama hyväksytty luokituslaitos tai Liikenteen turvallisuusviraston nimeämä katsastaja. Suomalaisen aluksen turvallisuus- ja todistuskirjat myöntää Liikenteen turvallisuusvirasto.

Alusturvallisuuslain 23 §:n sisältämien valtuuttamissäännösten nojalla Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa muille kuin alusturvallisuuslain 2 ja 3 luvussa sekä 21 ja 22 §:ssä tarkoitetuille aluksille tarkempia teknisiä määräyksiä laissa säädettyjen yleisten turvallisuusvaatimusten täyttämiseksi ja turvallisuuden kannalta riittävän tason varmistamiseksi. Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa määräyksiä muun muassa aluksen rakenteesta ja varusteista.

Pykälän 2 momentti sisältäisi informatiivisen viittauksen merenkulun ympäristönsuojelulakiin. Lain 2 luvussa säädetään aluksen koneistotilojen sekä öljysäiliöaluksen lastitilojen rakenne- ja laitevaatimuksista aluksista aiheutuvien öljypäästöjen ehkäisemiseksi. Lain 4 luvussa säädetään kemikaalisäiliöaluksen rakenne- ja laitevaatimuksista aluksista aiheutuvien haitallisten nestemäisten aineiden päästöjen ehkäisemiseksi. Lisäksi lain 7 luvussa säädetään aluksen laitteita koskevista vaatimuksista aluksista aiheutuvan ilman pilaantumisen ehkäisemiseksi.

Pykälän 3 momentti sisältäisi informatiivisen viittauksen alusturvallisuuden valvonnasta annettuun lakiin. Lakia sovelletaan tietyiltä osin myös Suomen lipun alla purjehtiviin aluksiin. Lain 14 §:n mukaan alus voidaan pysäyttää tai sen käyttöä rajoittaa tai sen varusteen, laitteen, toiminnon tai järjestelyn käyttö kieltää, jos vika tai puute on sellainen, että aluksen käyttö siinä liikenteessä, johon

se on tarkoitettu, aiheuttaa vaaraa ihmishengelle tai olennaista vaaraa terveydelle tai välitöntä vaaraa alukselle, muulle liikenteelle tai meriympäristölle. Alusturvallisuuden valvonnasta annetun lain nojalla valvottaisiin myös laivavarustelain noudattamista. Esityksessä esitetään alusturvallisuuden valvonnasta annetun lain muuttamista laivavarustelakia koskevan viittauksen lisäämiseksi lakiin.

Pykälän 4 momentti sisältäisi informatiivisen viittauksen radiotaajuuksista ja telelaitteista annettuun lakiin. Lakia sovelletaan nykyisellään sellaiseen radiolaitteeseen, jonka vaatimustenmukaisuus varmistetaan muuna kuin laivavarusteena. Tällaisia laivavarusteita ovat muun muassa laivavarustedirektiivin A.2 liitteessä luetellut laivavarusteet, joista ei toistaiseksi ole yksityiskohtaisia kansainvälisiä testausstandardeja. Näitä laitteita myös valvotaan radiotaajuuksista ja telelaitteista annetun lain nojalla.

Pykälän 5 momentti sisältäisi informatiivisen viittauksen vesiliikennelakiin. Vesiliikennelakia sovelletaan Suomen vesialueella ja Saimaan kanavan vuokra-alueella käytettäviin vesikulkuneuvoihin. Laki sisältää säännökset vesikulkuneuvon rakenteesta, varusteista ja kunnosta. Lakia sovelletaan kauppamerenkulkuun käytettäviin aluksiin siltä osin kuin niistä ei erikseen säädetä merilaissa (674/1994) tai alusturvallisuuden valvonnasta annetussa laissa (370/1995) taikka muualla laissa.

Pykälän 6 momentti sisältäisi informatiivisen viittauksen painelaitelakiin (869/1999). Painelaitelakia sovelletaan alusten painelaitteisiin siten kuin painelaitelain 3 a luvussa säädetään. Laissa aluksen painelaitteella tarkoitetaan laitetta, joka on asennettu tai tarkoitettu asennettavaksi suomalaiseen alukseen tai joka on tarkoitettu suomalaisen aluksen käyttämiseksi. Aluksen painelaitteena ei kuitenkaan pidetä kaasusäiliöaluksen lastisäiliötä. Liikenteen turvallisuusvirasto toimii painelaitelain mukaisena valvontaviranomaisena aluksen painelaitteiden osalta Turvallisuus- ja kemikaaliviraston ohella. Laivavarustelaissa tarkoitettu laivavarustedirektiivin A.1 liite sisältää myös painelaitteita, joihin sovelletaan painelaitelain asettamia vaatimuksia.

2 luku **Laivavarusteelle asetetut vaatimukset**

4 §. *Laivavarusteisiin kohdistuvat vaatimukset.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin alukseen asennettujen tai sijoitettujen laivavarusteiden yleisestä vaatimuksesta. Laivavarusteiden tulee täyttää niille kansainvälisesti asetetut vaatimukset. Laivavarustedirektiivissä tarkoitettujen kansainvälisten oikeudellisten asiakirjain esitetään määriteltäviksi 2 §:ssä. Laivavarustedirektiivi tuli voimaan direktiivin julkaisemispäivänä 17.2.1997. Voimaantulopäivästä lähtien direktiivin vaatimuksia on pitänyt soveltaa direktiivin liitteessä A.1 lueteltuihin laivavarusteisiin uusissa aluksissa. Laivavarustedirektiivissä tarkoitetaan uudella aluksella alusta, jonka köli on laskettu tai joka on ollut vastaavassa rakennusvaiheessa 17.2.1997 tai sen jälkeen. Jos kysymys on uuden tai korvaavan laivavarusteen asentamisesta tai sijoittamisesta, on direktiiviä pitänyt soveltaa myös tällaiseen laivavarusteeseen 1.1.1999 lukien, ellei vaatimuksesta ole kansainvälisissä yleissopimuksissa toisin määrätty. Laivavarustedirektiivi on saatettu kansallisesti voimaan 1.1.1999 voimaan tulleella asetuksella (925/1998). Ehdotus perustuu laivavarustedirektiivin 5 artiklan 1 kohtaan.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin siitä, miten varusteiden vaatimustenmukaisuus on todistettava. Laivavarustedirektiivin 5 artiklan 2 kohdan mukaan varusteiden yhdenmukaisuus sovellettavien kansainvälisten yleissopimusten ja IMO:n asiaa koskevien päätöslauselmien ja kiertokirjeiden vaatimusten kanssa on todistettava yksinomaan laivavarustedirektiivin A.1 liitteessä tarkoitettujen asianmukaisten testausstandardien ja vaatimustenmukaisuusmenettelyjen mukaisesti. Vaatimustenmukaisuuden arviointimenettely esitetään määriteltäväksi lakiehdotuksen 2 §:ssä. Joillekin A.1 liitteessä luetelluille laivavarusteille annetaan sekä IEC- että ETSI-standardit. Näiden osalta valmistaja voi valita sovellettavan standardin.

Pykälän 3 momentissa kiellettäisiin sellaisen laivavarustedirektiivin A.1 liitteessä luetellun laivavarusteen asentaminen, kiinnittäminen tai markkinoille saattaminen, joka ei

täytä sille pykälän 1 ja 2 momentissa asetettuja edellytyksiä. Kyse olisi sellaisista laivavarusteista, joita ei ole hyväksytty A.1 liitteessä mainitussa vaatimustenmukaisuusmenettelyssä. Tällaisessa laivavarusteessa ei näin ollen myöskään tulisi olla vaatimustenmukaisuusmerkkiä. Edellä 1 momentin perusteluiden mukaan direktiivin määräyksiä on uusien alusten osalta sovellettu 17.2.1997 lähtien. Jos kysymys on uuden tai korvaavan laivavarusteen asentamisesta tai sijoittamisesta, on direktiiviä pitänyt soveltaa myös tällaiseen laivavarusteeseen 1.1.1999 lukien, ellei vaatimuksesta ole kansainvälisissä yleissopimuksissa toisin määrätty.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin Liikenteen turvallisuusviraston aluksen laivavarustedirektiivin A.1 liitteessä lueteltujen laivavarusteiden vaatimustenmukaisuuden varmistusvelvollisuudesta. Suomessa alusten turvallisuus- ja todistuskirjat myöntää Liikenteen turvallisuusvirasto. Alus on katsastettava ennen kuin se otetaan käyttöön suomalaisena aluksena. Aluksen turvallisuus- ja todistuskirjat myönnetään katsastuksen perusteella. Aluksen turvallisuus- ja todistuskirjojen voimassaolo ja uusiminen edellyttää katsastusta. Aluksen katsastuksesta ja turvallisuus- ja todistuskirjojen myöntämisestä ja uusimisesta säädetään alusturvallisuuslain 6 luvussa. Lain 35 §:n mukaan katsastuksen tarkoitus on varmistua mm. siitä, että aluksen varustus on aluksen turvallisuutta koskevien säännösten ja määräysten mukainen. Käytännössä tämä tarkoittaa laivavarusteiden toimintakyvyn ja sen varmistamista, että laivavarusteet täyttävät niille asetetut vaatimukset. Ehdotetun 4 momentin sisältämä velvoite sisältyy siten jo alusturvallisuuslakiin. On kuitenkin tarkoituksenmukaista säätää tässä laissa velvollisuudesta nimenomaisesti. Esitys perustuu laivavarustedirektiivin 4 artiklaan.

5 §. Vaatimustenmukaisuusmerkki. Laivavarusteiden vaatimustenmukaisuusmerkki on ruoria muistuttava merkki, joka on kuvattu laivavarustedirektiivin D liitteessä. Merkki on varusteen vaatimustenmukaisuuden ilmentymä ja näkyvä seuraus vaatimustenmukaisuuden arvioinnin koko prosessista laajassa merkityksessä. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin valmistajan tai edustajansa velvol-

lisuudesta kiinnittää merkki sellaiseen laivavarusteeseen, joka täyttää sille 4 §:ssä säädetty edellytykset. Kiinnittämällä merkin varusteeseen valmistaja tai tämän edustaja vakuuttaa, että tuote on kaikkien sovellettavien vaatimusten mukainen ja että hän ottaa siitä täyden vastuun. Merkki poikkeaa EU:ssa tyypillisesti käytetystä vaatimustenmukaisuusmerkistä (CE-merkintä). Laivavarustedirektiivin 3 artiklan 3 kohdassa määrätään, että direktiivin tarkoittamassa käytössä olevaan varusteeseen sovelletaan vain laivavarustedirektiivin vaatimuksia. Esitys perustuu laivavarustedirektiivin 11 artiklan 1 ja 3 kohtaan.

Pykälän 2 momentissa kiellettäisiin vaatimustenmukaisuusmerkin kiinnittäminen sellaiseen laivavarusteeseen, joka ei täytä sille ehdotuksen 4 §:ssä asetettuja edellytyksiä. Kielto täydentää ehdotettua 4 §:n 3 momenttia, jonka mukaan laivavarustedirektiivin A.1 liitteessä luetellun laivavarusteen asentaminen, kiinnittäminen tai markkinoille saattaminen, jos laivavaruste ei täytä sille ehdotuksen 4 §:n 1 ja 2 momentissa säädettyjä edellytyksiä.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin vaatimustenmukaisuusmerkin kiinnittämisestä laivavarusteeseen. Pääsääntönä on, että merkki on kiinnitettyä varusteeseen kokosen oletettavissa olevan käyttöajan ajan. Merkki voidaan tarvittaessa kiinnittää kuitenkin muuhun kuin laivavarusteeseen. Esitys perustuu laivavarustedirektiivin 11 artiklan 4 ja 6 kohtaan.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyn suorittanutta ilmoitettua laitosta koskevista, vaatimustenmukaisuusmerkin yhteyteen liitettävistä tiedoista. Komissio antaa ilmoitetun laitoksen tunnusnumeron. Se antaa ilmoitetulle laitokselle yhden numeron myös silloin, kun laitos ilmoitetaan usean EU:n säädöksen nojalla. Ilmoitettua laitosta koskevat tiedot voi kiinnittää joko ilmoitettu laitos itse, laivavarusteen valmistaja tai sen Euroopan unioniin sijoittautunut edustaja. Ilmoitettu laitos vastaa kuitenkin viime kädessä tietojen kiinnittämisestä. Esitys perustuu laivavarustedirektiivin 11 artiklan 2 kohtaan ja on akkreditointi- ja markkinavalvontapäätöksen mukainen.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin kiellosa kiinnittää laivavarustedirektiivissä määriteltyä vaatimustenmukaisuusmerkkiä muistuttavia merkkejä, jos ulkopuolinen voi erehtyä luulemaan merkkiä laivavarustedirektiivin mukaiseksi vaatimustenmukaisuusmerkiksi. Esitys perustuu laivavarustedirektiivin 11 artiklan 5 kohtaan.

6 §. *Laivavarusteen vapaa liikkuvuus.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin laivavarusteiden vapaasta liikkuvuudesta. Vaatimustenmukaisuusmerkillä varustettujen laivavarusteiden vapaa liikkuvuus Euroopan unionin sisällä on laivavarustedirektiivin keskeinen tavoite. Laivavarusteeseen kiinnitetty vaatimustenmukaisuusmerkki luo oletettaman, että varuste täyttää sille kansainvälisissä oikeudellisissa asiakirjoissa asetetut vaatimukset ja että se on valmistettu kansainvälisten testausstandardien ja vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyn mukaisesti. Vaatimustenmukaisuusmerkillä varustetun laivavarusteen käytölle ei saa asettaa muita vaatimuksia. Esitys perustuu laivavarustedirektiivin 6 artiklan 1 kohtaan ja 3 artiklan 3 kohtaan, jossa määrätään, että direktiivin tarkoittamassa käytössä olevaan varusteeseen sovelletaan vain laivavarustedirektiivin vaatimuksia.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin laivavarusteen mukana olevista asiakirjoista. Markkinoille saatettavan laivavarusteen mukana tulisi olla ainakin suomen- ja ruotsinkieliset asennusta, käyttöä ja huoltoa koskevat käyttöohjeet. Tyypillisesti asiakirjat ovat englannin kielellä. Asiakirjojen kääntäminen suomen ja ruotsin kielelle on tärkeää erityisesti, jos aluksen työkieli on suomi tai ruotsi. Kyse on turvallisuudesta ja siitä, että laivaväki ymmärtää ohjeet. Markkinoille saattamisella tarkoitetaan tuotteen asettamista ensimmäistä kertaa saataville yhteisön markkinoilla. Kielivaatimus on akkreditointi- ja markkinavalvontapäätöksen R10 artiklan mukainen. Artiklan 2 kohdan mukaan vaatimustenmukaisuusvakuutus on käännettävä jäsenvaltion vaatimalle kielelle tai kielille, jonka markkinoille tuote saatetaan tai jonka markkinoille se asetetaan saataville. Tietojen ja ohjeiden tulisi vastata laivavarusteen ominaisuuksia ja käyttötarkoitusta. Vastuu asiakirjojen tuottamisesta on vaatimustenmukai-

suusmerkin kiinnittäjällä. Lakiehdotuksen 5 §:n mukaan vaatimustenmukaisuusmerkin kiinnittämisestä vastaa joko laivavarusteen valmistaja tai sen edustaja.

3 luku **Valvonta**

7 §. *Valvontaviranomainen.* Pykälän 1 momentin mukaan Liikenteen turvallisuusvirasto valvoisi lain noudattamista. Liikenteen turvallisuusvirasto varmistaisi kaikkien laivavarustedirektiivin A.1 liitteessä mainittujen laivavarusteiden vaatimustenmukaisuuden sekä toimisi valvontaviranomaisena. Radioaajuuksista ja radiolaitteista annetun lain (1015/2001) nojalla Viestintävirasto toimii muiden kuin laivavarustedirektiivin A.1 liitteessä lueteltujen laivavarusteiden valvontaviranomaisena. Viestintävirasto varmistaa myös näiden varusteiden vaatimustenmukaisuuden.

Pykälän 2 momentin mukaan liikenne- ja viestintäministeriö valvoisi nimeämiään ilmoitettuja laitoksia.

8 §. *Valvontaviranomaisen tiedonsaanti- ja tarkastusoikeus.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin valvontaviranomaisen tiedonsaantioikeudesta. Tiedonsaantioikeus ulottuisi vaatimustenmukaisuusmerkin kiinnittäjään. Liikenteen turvallisuusvirasto ja liikenne- ja viestintäministeriö saisivat siten oikeuden pyytää valvontaa varten tarpeellisia tietoja. Valvonnan kannalta on perusteltua, että Liikenteen turvallisuusvirasto pystyy tarkoitukseenmukaisella tavalla hyödyntämään sellaista tietoa, jota Viestintävirastolle on syntynyt esimerkiksi samantyyppisissä tilanteissa tai samaisen asiakkaan kohdalla. Tämän vuoksi esitetään, että valvontaviranomaisilla olisi oikeus sen estämättä, mitä tietojen salassapidosta on säädetty, saada valvontaa varten tarpeellisia tietoja toisiltaan.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin Liikenteen turvallisuusviraston tarkastusoikeudesta. Virasto tekisi tarkastuksia pääosin yleisissä tiloissa, mutta sille voi syntyä myös tilanteita, joissa valvottava laite sijaitsee muualla kuin yleisellä paikalla, esim. lainavarusteen valmistajan tai sen edustajan toimistossa tai tuotantolaitoksessa. Tämän vuoksi laissa

säädettäisiin Liikenteen turvallisuusviraston oikeudesta päästä alueelle, huoneistoon tai muuhun sellaiseen tilaan, jonne pääsy on tässä laissa tarkoitetun valvonnan kannalta tarpeen, tehdä siellä tarkastuksia ja ryhtyä muihin valvonnan edellyttämiin toimenpiteisiin. Tarkastusoikeus ei ulottuisi kotirauhan piiriin kuuluviin tiloihin. Perustuslakivaliokunnan linjausten mukaan kotirauhan piiri kattaa lähtökohtaisesti kaikenlaiset pysyväisluonteiseen asumiseen tarkoitetut tilat (PeVL 16/2004 vp, PeVL 39/2005 vp).

9 §. Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen. Pykälässä säädettäisiin ilmoitettujen laitosten velvollisuudesta ja Liikenteen turvallisuusviraston oikeudesta luovuttaa salassa pidettäviä tietoja. Tehokas ja toimiva valvonta edellyttää toimivaa yhteistyötä ja tietojenvaihtoa valvontaviranomaisten kesken sekä valvonnan kannalta keskeisiä tietoja ilmoitetuilta laitoksilta.

Pykälän *1 kohdan* mukaan ilmoitetut laitokset olisivat velvollisia antamaan toisilleen muutoin salassa pidettäviä tietoja sellaisissa tilanteissa, joissa tieto on yhteistoiminnan kannalta tarpeellisia.

Pykälän *2 kohdassa* säädettäisiin Liikenteen turvallisuusviraston oikeudesta luovuttaa salassapitosäännösten estämättä tietoja syyttäjälle, poliisille ja tulliviranomaiselle rikosten ehkäisemiseksi ja selvittämiseksi.

10 §. Vaatimustenmukaisuusmerkillä merkityn laivavarusteen tarkastus. Pykälän *1 momentissa* säädettäisiin Liikenteen turvallisuusviraston mahdollisuudesta kustannuksellaan tarkastaa vielä alukselle asentamaton tai sijoittamaton laivavaruste sen varmistamiseksi, että laivavaruste täyttää sille asetetut vaatimukset. Kyse ei kuitenkaan saisi olla vaatimustenmukaisuusmenettelyssä tarkoitettua arvioinnin suorittamisesta eikä tarkastus saisi aiheuttaa laivavarustetta asentavalle tai sitä alukseen sijoittavalle kohtuutonta haittaa. Esitys perustuu laivavarustedirektiivin 12 artiklan 1 kohtaan. Tarkastus on kustannuksiltaan kallista sekä aikaa vievää. Käytännössä tarkastukset tulevat olemaan harvinaisia.

Pykälän *2 momentissa* säädettäisiin Liikenteen turvallisuusviraston suorittamista laivavarusteen käyttötesteistä käyttöympäristössään. Käytännössä käytötesti suoritetaan toimin-

nallisenä tarkastuksena katsastuksen yhteydessä. Testauksen suorittamisen edellytyksenä olisi tätä koskeva määräys kansainvälisessä oikeudellisessa asiakirjassa. Testattavia laivavarusteita ovat mm. hengenpelastuslaitteet. Käyttötesteissä IMO:n hengenpelastuslaitteita koskevan säännösten (LSA-säännösten) mukaisista vaatimustenmukaisuusmerkillä varustetuista laivavarusteista on löytynyt toiminnallisia puutteita vaatimustenmukaisuusmerkistä huolimatta. Kansainvälinen oikeudellinen asiakirja esitetään määriteltäväksi 2 §:ssä. Testauksessa ei saa olla kyse vaatimustenmukaisuusmenettelyssä tarkoitettua arvioinnin toistamisesta. Esitys perustuu laivavarustedirektiivin 12 artiklan 2 kohtaan.

11 §. Tekninen keksintö. Pykälä muodostaisi poikkeuksen lain pääsääntöiseen soveltamisalaan, sillä poikkeukselliseksi tekniseksi keksinnöksi katsottava laivavaruste ei vielä ole listattu laivavarustedirektiivin A.1 liitteeseen. Kyse on liitteeseen sisältyvään laivavarusteeseen verrattavasta laivavarusteesta.

Pykälän *1 momentissa* säädettäisiin Liikenteen turvallisuusviraston mahdollisuudesta sallia sellaisen laivavarusteen asentaminen ja sijoittaminen alukseen, joka ei ole varustettu vaatimustenmukaisuusmerkillä. Edellytyksenä on, että laivavarusteen valmistaja tai sen edustaja osoittaa Liikenteen turvallisuusvirastolle, että laivavaruste on yhtä tehokas kuin vastaava vaatimustenmukaisuusmerkillä varustettu laivavaruste. Varusteen valmistajan tai tämän edustajan tulee toimittaa Liikenteen turvallisuusvirastolle vähintään koeraportit sekä laivavarustedirektiivin Lisäys liitteeseen B -liitteen mukaiset tekniset asiakirjat. Liikenteen turvallisuusvirasto voi valmistajan tai sen edustajan kustannuksella käyttää ulkopuolisia testaus-, tarkastus- tai muita palveluja vastaavan tehokkuuden osoittamiseksi. Myös valmistaja tai sen edustaja voi tarvittaessa omalla kustannuksellaan käyttää edellä mainittuja palveluja. Esitys perustuu laivavarustedirektiivin 14 artiklan 1, 2 ja 6 kohtaan.

Pykälän *2 momentissa* säädettäisiin laivavarustedirektiivin 14 artiklan 1 kohdan mukaisesti Liikenteen turvallisuusviraston velvollisuudesta varmistaa, ettei asennettava ra-

diolaite epäasianmukaisella tavalla vaikuta radiotaajuusspektrivaatimuksiin. Radiotaajuusspektrivaatimukset ovat radiolaitteiden kokonaisuuden osalta marginaaliset. Mikäli Liikenteen turvallisuusviraston hyväksyttäväksi esitettäisiin radiolaitetta teknisenä keksintönä, se pyytäisi virka-apua Viestintävirastolta, joka vastaa radiotaajuuksien allokoinnista.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin Liikenteen turvallisuusviraston velvollisuudesta antaa sallimaansa poikkeuksellisenä teknisenä keksintönä pidettyä laivavarustetta koskeva todistus, joka olisi aina pidettävä laivavarusteen mukana. Liikenteen turvallisuusvirasto voisi sisällyttää todistukseen laivavarusteen asentamista tai sijoittamista koskevia ehtoja tai määräyksiä. Esitys perustuu laivavarustedirektiivin 14 artiklan 3 kohtaan.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin Liikenteen turvallisuusviraston velvollisuudesta ilmoittaa Euroopan komissiolle ja EU:n jäsenvaltioille 1 momentin mukaisesta toimestaan, mukaan lukien sallimaansa poikkeuksellisenä teknisenä keksintönä pidettyyn laivavarusteeseen liittyviä kokeita, arviointeja ja vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjä koskevat selosteet. Ilmoituksen perusteella laivavaruste lisätään laivavarustedirektiivin A.2 liitteeseen direktiivin 18 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua sääntelymenettelyä noudattaen. Esitys perustuu laivavarustedirektiivin 14 artiklan 4 kohtaan.

12 §. Varusteen kokeilu. Pykälä muodostaisi poikkeuksen lain pääsääntöiseen soveltamisalaan, sillä kokeiluvaiheessa olevaa laivavarustetta ei vielä ole listattu laivavarustedirektiivin A.1 liitteeseen. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin niistä edellytyksistä, joiden täytyttyä Liikenteen turvallisuusvirasto voi sallia laivavarusteen lyhytaikaisen asennuksen tai sijoittamisen alukseen. Aluksen turvallisuus ei kokeiluvaiheessa olevan laivavarusteen asentamisen tai sijoittamisen johdosta vaarantuisi, sillä aluksella tulisi olla vastaava toimintakuntoinen ja käyttövalmis vaatimustenmukaisuusmerkillä varustettu laivavaruste. Laivavarusteen kokeilulle asetettava määräaika tulee olla riittävä varusteen asianmukaisen kokeilun kannalta. Esitys perustuu laivavarustedirektiivin 15 artiklaan.

Pykälän 2 momentin mukaan Liikenteen turvallisuusviraston olisi laivavarustedirektiivin 14 artiklan 1 kohdan mukaisesti myös vaadittava, että kokeiltavaksi asennettava radiolaite ei epäasianmukaisella tavalla vaikuta radiotaajuusspektrivaatimuksiin. Mikäli kokeiltava laivavaruste on radiolähetin, edellyttää sen käyttö Viestintäviraston radiotaajuuksista ja telelaitteista annetun lain nojalla myöntämää radiolupaa.

13 §. Poikkeukselliset olosuhteet. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin mahdollisuudesta poikkeuksellisessa tapauksessa, erityisesti laivavarusteen rikkoutuessa, asentaa tai sijoittaa alukselle muu kuin EY-tyyppi hyväksytty laivavaruste. Muun kuin EY-tyyppi hyväksytyyn laivavarusteen asentaminen tai sijoittaminen voi olla välttämätöntä, jotta esimerkiksi alus voi palata takaisin Suomeen ilman kohtuutonta viivästystä aluksen liikennöintiä aikatauluun tai kohtuutomia kustannuksia. Laivavarusteen asentamiselle tai sijoittamiselle asetettaisiin kuitenkin sen hyväksyntä tunnustettua laitosta, tyyppillisesti luokituslaitosta, koskevia edellytyksiä. Jos tunnustettua laitosta koskevat edellytykset eivät täyty, voidaan toissijaisesti hyväksyä, että aluksen asiakirjat on myöntänyt kansainvälisiin yleissopimuksiin sitoutunut IMO:n jäsenvaltio, ellei 2 momentista muuta johdu. Esitys perustuu laivavarustedirektiivin 16 artiklan 1 kohtaan.

Pykälän 2 momentin mukaan laivanisännän olisi välittömästi ilmoitettava Liikenteen turvallisuusvirastolle laivavarusteen asentamisesta tai sijoittamisesta ja toimenpiteen perusteluista. Käytännössä ilmoitus tehtäisiin aluksen päällikön, laivanisännän, omistajan tai näiden edustajan toimesta. Liikenteen turvallisuusviraston on viipymättä varmistettava, että laivavaruste täyttää sille asetetut vaatimukset. Varmistaminen voi edellyttää katselmusta. Esitys perustuu laivavarustedirektiivin 2—4 kohtaan. Laivavarustedirektiivin 16 artiklan 4 kohdan nojalla Liikenteen turvallisuusviraston on myös vaadittava, että asennettava radiolaite ei epäasianmukaisella tavalla vaikuta radiotaajuusspektrivaatimuksiin.

14 §. Ulkomaisen aluksen siirtyminen Suomen lipun alle. Pykälän 1 momentissa

säädettäisiin Liikenteen turvallisuusviraston velvollisuudesta varmistaa, että Suomen lipun alle siirrettävän aluksen laivavarusteet on varustettu vaatimustenmukaisuusmerkillä ja että ne ovat turvallisuusasiakirjassa edellytetyn kuntoiset. Varmistaminen suoritetaan aluksen peruskatsastuksen yhteydessä. Ulkomaan lipun alla oleva alus on aina peruskatsastettava ennen kuin se otetaan käyttöön suomalaisena aluksena. Esitys perustuu laivavarustedirektiivin 8 artiklan 1 ja 4 kohtaan. Laivavarustedirektiivin 8 artiklan 4 kohdan mukaisesti Liikenteen turvallisuusviraston on myös vaadittava, että asennettava radiolaitte ei epäasianmukaisella tavalla vaikuta radioaajuusspektrivaatimuksiin.

EU-maiden rekisterien välisistä siirroista säädetään Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa lasti- ja matkustaja-alusten siirtämisestä yhteisössä rekistereiden välillä ja neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 613/91 kumoamisesta annetussa asetuksessa (EY) N:o 789/2004.

Pykälän 2 momentti olisi poikkeus 1 momentin sisältämään pääsääntöön. Momentissa esitetään, että Liikenteen turvallisuusvirasto voisi antaa vastaavuustodistuksen laivavarusteelle, joka ei ole varustettu vaatimustenmukaisuusmerkillä, mutta jonka laivanisäntä osoittaa Liikenteen turvallisuusvirastolle vastaavan tällaista laivavarustetta. Liikenteen turvallisuusvirasto voisi valmistajan tai sen edustajan kustannuksella käyttää ulkopuolisia testaus-, tarkastus- tai muita palveluja vastaavuuden osoittamiseksi. Myös valmistaja tai tämän edustajan voisi tarvittaessa käyttää edellä mainittuja palveluja. Laivavarusteiden olisi täytettävä yleinen suunnittelu ja valmistusta koskeva turvallisuusvaatimus sekä kansainvälisissä oikeudellisissa asiakirjoissa määritellyt vaatimukset. Esitys perustuu laivavarustedirektiivin 8 artiklan 1 kohtaan.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin Liikenteen turvallisuusviraston velvollisuudesta määrätä laivanisäntä vaihtamaan siirrettävän aluksen laivavaruste, jos varuste ei täytä 1 ja 2 momentissa säädettyjä edellytyksiä. Laivavaruste olisi vaihdettava vaatimustenmukaisuusmerkillä varustetuksi tai vastaavaksi lai-

vavarusteeksi. Esitys perustuu laivavarustedirektiivin 8 artiklan 2 kohtaan.

15 §. *Velvollisuus ilmoittaa vaarallisesta laivavarusteesta.* Pykälässä säädettäisiin valmistajan tai tämän edustajan velvollisuudesta ilmoittaa tiedossaan olevasta, valmistamastaan vaarallisesta laivavarusteesta ja toimenpiteistä, joihin hän on vaaran osalta ryhtynyt. Lisäksi laivavarusteiden valmistajan tai tämän edustajan olisi tarvittaessa tehtävä yhteistyötä Liikenteen turvallisuusviraston kanssa, esim. vaarallisesta laivavarusteesta tiedottamisessa ja vaarallisten laivavarusteiden haltijoiden paikallistamisessa. Lakiehdotuksen 22 §:n mukaan Liikenteen turvallisuusvirasto voi määrääjäksi kieltää vaarallisen laivavarusteiden saattamisen markkinoille tai määrätä se vedettäväksi markkinoilta tai kieltää sen käytön. Lakiehdotuksen 22 §:ssä tarkoitetut toimenpiteet ovat lähtökohtaisesti seurausta Liikenteen turvallisuusviraston omasta valvontatoiminnasta. Virasto voi kuitenkin ryhtyä 22 §:ssä tarkoitettuihin toimiin valmistajan tai tämän edustajan ilmoituksen seurauksena elleivät valmistajan tai tämän edustajan ilmoittamat toimet vaaran torjumiseksi ole riittävät.

16 §. *Virka-apu.* Pykälässä säädettäisiin poliisin, tulliviranomaisen ja Viestintäviraston velvollisuudesta antaa virka-apua. Poliisin antamasta virka-avusta säädetään tarkemmin poliisilaissa (493/1995). Poliisin antama virka-apu edellyttää erillistä säädöstä. Liikenteen turvallisuusvirasto voisi saada poliisilta virka-apua lakiehdotuksessa esitettyjen pakkokeinojen käytössä. Tullin toimivaltuuksiin kuuluisi virka-avun antaminen Euroopan talousalueen ulkopuolelta tapahtuvassa maahantuonnissa. Viestintävirasto voisi antaa virka-apua esimerkiksi radiolaitteiden radioaajuusspektrivaatimusten täyttymisen arvioimisessa.

4 luku Ilmoitetut laitokset

17 §. *Ilmoitetun laitoksen nimeäminen.* Pykälän 1 momentin mukaan liikenne- ja viestintäministeriö nimeäisi hakemuksesta laivavarustedirektiivissä tarkoitetun ilmoitetun laitoksen. Ministeriö huolehtisi laivavarustedirektiivin 9 artiklan sekä akkreditointi- ja

markkinavalvontapäätöksen mukaisesti nimeämisen ilmoittamisesta komission hallinnoimaa sähköistä ilmoitusvälinettä hyödyntäen Euroopan komissiolle ja EU:n jäsenmaille. Esitys ei muuttaisi nykykäytäntöä. Voimassa olevan kansallisen asetuksen mukaan ilmoitetun laitoksen nimeää valtioneuvosto. Akkreditointi- ja markkinavalvontapäätöksen mukaan hakemukseen on liitettävä kuvaus vaatimustenmukaisuuden arviointitoimista, vaatimustenmukaisuuden arviointimoduulista tai -moduuleista ja tuotteesta tai tuotteista, joiden osalta laitos katsoo olevansa pätevä.

Pykälän 2 momentin mukaan nimeämispäätöksessä määriteltäisiin ilmoitetun laitoksen pätevyysalue. Päätöksessä olisi mm. määriteltävä, mitä vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjä ilmoitettu laitos suorittaa. Vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyt esitetään määriteltäväksi esityksen 2 §:ssä. Päätöksessä vahvistettaisiin laitoksen valvontaan liittyvät järjestelyt. Tällainen valvontajärjestelyjen vahvistaminen voisi esimerkiksi olla lakiehdotuksen 18 §:ssä mainittujen, laitoksen valvontaan liittyvien tehtävien kirjaaminen päätökseen. Päätökseen voitaisiin tarvittaessa liittää muitakin vaatimuksia, ehtoja ja rajoituksia, jotka ovat välttämättömiä ilmoitetun laitoksen tehtävien asianmukaiseksi suorittamiseksi.

Pääsääntöisesti liikenne- ja viestintäministeriö hyväksyisi ilmoitetun laitoksen, jos hyväksymisen edellytykset täyttyisivät. Ministeriö voi kuitenkin käyttää harkintaa ensisijaisesti asettamalla päätöksessään erilaisia vaatimuksia, rajoituksia tai ehtoja. Nämä voisivat olla lähinnä viittauksia ilmoitettuihin laitoksiin sovellettaviin säännöksiin ja Euroopan unionin virallisiasiakirjoissa tai ohjeissa vahvistettuihin periaatteisiin. Suomi vastaa suhteessa EU:hun siitä, että sen hyväksymät ilmoitetut laitokset täyttävät niille asetetut vaatimukset. Hyväksyvänä tahona liikenne- ja viestintäministeriön tulee voida arvioida ilmoitetun laitoksen edellytyksiä monipuolisesti noudattaen kuitenkin hyvän hallinnon yleisiä periaatteita. Lähtökohtaisesti ilmoitettu laitos nimettäisiin toistaiseksi.

18 §. Ilmoitetun laitoksen nimeämisen edellytykset. Pykälän 1 momentissa määriteltäisiin

ne edellytykset, jotka ilmoitetun laitoksen tulee täyttää. Lista perustuu lähtökohtaisesti laivavarusedirektiivin C liitteeseen sisältyviin, ilmoitetulle laitokselle asetettuihin vähimmäisvaatimuksiin. Direktiivin C liitteessä mainitun EN 45000-standardisarjan sijaan ilmoitetun laitoksen tulisi täyttää ISO/IEC 17000-standardisarjan vaatimukset. ISO/IEC 17000-standardisarja on akkreditoinnissa korvannut EN 45000-sarjan. ISO/IEC 17000-standardisarjassa määritetään ilmoitetun laitoksen soveltamille vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyille asetetut laatuvaatimukset. Tämä vastaisi nyky-suuntausta ja käytäntöä, jonka mukaan akkreditoinnit toteutetaan sen hetkisten voimassa olevien vaatimusstandardien mukaisesti. Esityksessä on huomioitu akkreditointi- ja markkinavalvontapäätöksen R17 artiklaan sisältyvät ilmoitettuja laitoksia koskevat vaatimukset. Päätöksen mukaan laitoksen on oltava perustettu kansallisen lainsäädännön mukaisesti ja sen on oltava oikeushenkilö. Laivavarusedirektiivin yhtenä vähimmäisedellytyksenä on, että laitos on sijoittunut EU:n alueelle. Tehokkaan valvonnan mahdollistamiseksi on kuitenkin tärkeää, että Suomen nimeämään ilmoitettuun laitokseen sovelletaan Suomen lakia. Päätös lisäksi edellyttää ilmoitetuilta laitoksilta vastuuvakuutusta tai muuta riittävää järjestelyä. Muu riittävä järjestely viittaisi menettelyyn, jossa valtio vastaisi kansallisen lainsäädännön mukaisesti tilanteesta.

EU-lainsäädännössä painotetaan laitosten riippumattomuutta ja riittävää asiantuntemusta. Riippumattomuudella tarkoitetaan sekä taloudellista että toiminnallista riippumattomuutta. Tästä syystä laitoksilta vaadittaisiin, että niillä on käytössä riittävästi ammattitaitoista henkilöstöä, jonka riippumattomuus laitostehtävien osalta on varmistettu, sekä toiminnan edellyttämät laitteet, välineet ja järjestelmät.

Pykälän 2 momentin mukaan ilmoitetun laitoksen olisi osoitettava akkreditoinnilla täyttävänsä 1 momentissa säädetyt edellytykset. Akkreditointi olisi liitettävä jo nimeämistä koskevaan hakemukseen. Voimassa olevan kansallisen laivavarusteista annetun asetuksen mukaan Mittatekniikan keskuksen akkre-

ditointiyksikkö (FINAS) toteaa laitoksen pätevyuden ennen laitoksen nimeämistä. Käytännössä Mittatekniikan keskuksen akkreditointiyksiköltä on pyydetty lausuntoa hakemuksen käsittelyn yhteydessä.

Pykälän 3 momentin mukaan ilmoitetun laitoksen olisi ilmoitettava sekä liikenne- ja viestintäministeriölle että Mittatekniikan keskuksen akkreditointiyksikölle kaikista hyväksymisen edellytyksiin vaikuttavista muutoksista. Näin pystyttäisiin valvomaan sitä, että ilmoitettu laitos täyttää koko toimintansa ajan sille säädetyt vaatimukset. Muutoksia koskevien tietojen toimittaminen Mittatekniikan keskuksen akkreditointiyksikölle on merkityksellinen 5 momentissa esitetyn tarkastusvelvollisuuden toteuttamisen kannalta. Liikenne- ja viestintäministeriölle tulisi myös ilmoittaa akkreditoinnin peruuttamisesta.

Pykälän 4 momentin mukaan Mittatekniikan keskuksen akkreditointiyksikkö arvioisi akkreditointimenettelyjen mukaisesti, että ilmoitettu laitos täyttää sille asetetut vaatimukset. Akkreditointielimien vaatimusstandardissa määräaikaisarviointien väli saa olla enintään kaksi vuotta. Käytännössä Mittatekniikan akkreditointiyksikkö toteuttaa määräaikaisarviointeja 1-1,5 vuoden välein. Tämä on linjassa laivavarusedirektiivin 9 artiklan 2 kohdan kanssa, jonka mukaan arviointi tulee suorittaa vähintään joka toinen vuosi. Tarkastusta varten ilmoitettu laitos toimittaisi keskukselle kaikki tarpeelliset tiedot.

Pykälän 5 momentin mukaan ilmoitetun laitoksen olisi vuosittain toimitettava selvitys liikenne- ja viestintäministeriölle laissa tarkoitetusta toiminnastaan ja sen tuloksista. Tietojen toimittaminen on tarpeellista valvonnan toteuttamiseksi.

19 §. Ilmoitetun laitoksen tehtävät. Pykälän 1 momentin mukaan ilmoitetun laitoksen tehtävänä olisi suorittaa lakiehdotuksen soveltamisalan piiriin kuuluvien laivavarusteiden vaatimustenmukaisuuden arviointiin ja varmentamiseen liittyvät tehtävät, joilla varmistetaan, että laivavarusteet täyttävät niille tässä laissa säädetyt vaatimukset.

Pykälän 2 momentin mukaan ilmoitettu laitos voisi tarvittaessa käyttää apunaan ulkopuolisia palveluntuottajia. Edellytyksenä tälle

kuitenkin on, että ulkoiset palveluntuottajat täyttävät ilmoitetuille laitoksille lakiehdotuksen 18 §:ssä asetetut vaatimukset. Vastuu vaatimustenmukaisuuden arvioinnista kokonaisuudessaan olisi ilmoitetulla laitoksella. Ilmoitetun laitoksen olisi akkreditointi- ja markkinavalvontapäätöksen mukaisesti ilmoitettava käyttämästään ulkopuolisesta palveluntarjoajasta liikenne- ja viestintäministeriölle ja Mittatekniikan keskuksen akkreditointiyksikölle valvonnan mahdollistamiseksi.

20 §. Ilmoitetun laitoksen tehtävien suorittaminen. Ilmoitetun laitoksen olisi toiminnassaan noudatettava hyvää tarkastuskäytäntöä. Pykälän 1 momentin mukaan ilmoitetun laitoksen olisi tehtävässään otettava huomioon arvioitavaa kohdetta koskevat säännökset, suositukset, ohjeet ja standardit. Ilmoitetun laitoksen olisi myös seurattava niiden kehitymistä. Tämä on tärkeää ilmoitettujen laitosten toimintamenettelyjen ja toiminnan yhdenmukaistamiseksi.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin ilmoitetun laitoksen yhteistyövelvoitteesta muiden laitosten kanssa. Tämä on erityisen tärkeää EU:n jäsenmaiden nimeämien ilmoitettujen laitosten toiminnan yhdenmukaisuuden varmistamiseksi.

Pykälän 3 momentin nojalla ilmoitetun laitoksen vaatimustenmukaisuuden arviointitehtäviä olisi vakiintuneesti pidettävä perustuslain 124 §:ssä tarkoitettuina julkisina hallintotehtävinä. Tällöin sovellettavaksi tulevat viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettu laki, henkilötietolaki, sähköisestä asioinnista hallinnossa annettu laki, hallintolaki ja kielilaki. Momentissa säädettäisiin lisäksi ilmoitetun laitoksen henkilöstön virkavastuusta. Virkavastuun katsotaan yleisesti sisältävän sekä rikosoikeudellisen että vahingonkorvausoikeudellisen vastuun. Rikoslain 40 luvussa säädetään virkarikoksista ja luvun 11 §:n 5 kohdassa määritellään, mitä tarkoitetaan julkista valtaa käyttävällä henkilöllä.

5 luku **Kiellot ja rajoitukset**

21 §. Puutteellisuuden korjaaminen. Pykälässä säädettäisiin Liikenteen turvallisuusviraston mahdollisuudesta velvoittaa laivava-

rusteen valmistaja tai tämän edustajan korjaamaan laivavarusteessa havaittu puute tai siitä annettu virheellinen tieto. Liikenteen turvallisuusvirasto voisi tehostaa määräystä lakiehdotuksen 26 §:n mukaisella hallinnollisella pakkokeinolla. Laivavarustedirektiivi ei sisällä vastaavaa markkinavalvontakeinoja. Esitys on linjassa akkreditointi- ja markkinavalvontapäätöksen R31 artiklan 1 kohdan kanssa. Valmistajan oikeusturvan kannalta on perusteltua antaa valmistajalle mahdollisuus korjata puutteellisuus ennen seurauksiltaan vakavampien markkinavalvontakeinojen käyttöönottamista.

22 §. Vaarallinen laivavaruste. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin Liikenteen turvallisuusviraston velvollisuudesta ryhtyä väliaikaisesti toimenpiteisiin vaatimustenmukaisuusmerkillä varustetun laivavarusteen käytön estämiseksi tai markkinoilta poistamiseksi tai sinne saattamisen estämiseksi, jos Liikenteen turvallisuusvirasto toteaa, että laivavaruste voi aiheuttaa vaaraa. Esitys perustuu laivavarustedirektiivin 13 artiklan 1 kohtaan. Liikenteen turvallisuusvirasto voi päätyä vaaran mahdollisuuden toteamiseen esim. 10 §:ssä esitetyn tarkastuksen tai käyttötestin yhteydessä. Markkinoille saattamisella tarkoitetaan tuotteen asettamista ensimmäistä kertaa saataville EU:n markkinoilla. Markkinoilta poistamisella tarkoitetaan kaikkia toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on estää toimitusketjussa olevan tuotteen asettaminen saataville markkinoilla. Toimenpiteet kohdistuisivat pääsääntöisesti suomalaisen laivavarusteen valmistajaan.

Pykälän 2 momentin mukaan 1 momentissa tarkoitettua kieltopäätöksen saajan olisi määrääjässä selvitettävä Liikenteen turvallisuusvirastolle, miten se on laittanut päätöksen toimeen. Liikenteen turvallisuusvirasto voi tehostaa kieltopäätöstä lakiehdotuksen 26 §:ssä tarkoitettulla pakkokeinolla.

Liikenteen turvallisuusviraston olisi 3 momentin mukaan välittömästi ilmoitettava toimistaan ja niiden perusteluista Euroopan komissiolle, EU:n jäsenvaltioille ja asianmukaiselle ilmoitetulle laitokselle. Laivavarustedirektiivin 13 artiklan 1 kohdan mukaan poikkeaminen voi johtua seuraavista syistä: 1) laivavaruste ei täytä direktiivin 5 artiklan

1 kohdan mukaisia vaatimuksia, 2) laivavarusteen vaatimustenmukaisuutta ei ole todennettu direktiivin 5 artiklan 2 kohdan mukaisesti, 3) 5 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuja testausstandardeja on sovellettu virheellisesti, tai 4) itse testausstandardeissa on puutteita. Komissio kuulee osapuolia mahdollisimman nopeasti tiedon saatuaan. Komissio ilmoittaa välittömästi, jos se toteaa toimenpiteet perustelluiksi. Jos päätös on perusteltu testausstandardien puutteellisuuksilla, komissio antaa osapuolia kuultuaan päätöksen COSS-komitean käsiteltäväksi, jos Liikenteen turvallisuusvirasto aikoo pitää päätöksen voimassa, sekä aloittaa direktiivin 18 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua sääntelymenettelyä.

23 §. Laivavarusteen korjaaminen, vaihtaminen tai kaupan purkaminen. Pykälän mukaan Liikenteen turvallisuusvirasto voisi 22 §:ssä esitetyn kieltopäätöksen yhteydessä määrätä laivavarusteen korjaamisesta, vaihdosta tai kaupanpurusta. Laivavarustedirektiivi ei sisällä vastaavaa markkinavalvontakeinoja. Säännöksen tarkoituksena olisi torjua vahingonvaaraa sekä turvata varusteen haltijan oikeudellinen asema. Laivavarusteen valmistaja tai sen edustaja voitaisiin velvoittaa korjaamaan varuste, niin että sen rakenteessa olevasta viasta tai puutteesta tai siitä annetuista totuudenvastaisista tai harhaanjohtavista tai puutteellisista tiedoista johtuva haitta poistuisi. Valmistaja tai sen edustaja voitaisiin velvoittaa ottamaan takaisin laivavaruste, joka saattaisi tavanomaisissa ja ennakoitavissa käyttöoloissa toimia vaaraa aiheuttavasti, sekä antamaan sen sijalle samanlaisen tai samankaltaisen laivavarusteen, joka ei olisi vastaavalla tavalla vaarallinen. Kolmantena vaihtoehtoisena oikeussuojakeinona olisi kaupan purku.

24 §. Tiedottamisvelvollisuus kiellosta ja määräyksestä. Pykälässä säädettäisiin Liikenteen turvallisuusviraston oikeudesta velvoittaa laivavarusteen valmistaja tai tämän edustaja tiedottamaan sopimallaan tavalla 21 tai 22 §:n nojalla annetusta kiellosta tai määräyksestä. Tiedottaminen olisi toteutettava Liikenteen turvallisuusviraston määräämällä tavalla ja hyväksymässä laajuudessa sekä sen määräämässä ajassa.

25 §. Ilmoitetun laitoksen nimeämisen peruuttaminen. Pykälän 1 momentissa säädetäisiin ilmoitetun laitoksen hyväksymisen peruuttamisesta. Liikenne- ja viestintäministeriön tulisi peruuttaa nimeäminen, jos ilmoitettu laitos ei täyttäisi sille asetettuja ehtoja tai sen toiminnassa esiintyisi vakavia puutteita. Ennen nimeämisen peruuttamista ministeriön olisi asetettava riittävä määräaika asian korjaamiseksi.

Pykälän 2 momentin mukaan liikenne- ja viestintäministeriön olisi ilmoitettava nimeämisen peruuttamisesta Euroopan komissiolle ja EU:n jäsenmaille. Esitys perustuu laivavarustedirektiivin 9 artiklan 3 kohtaan.

6 luku **Pakkokeinot ja seuraamukset**

26 §. Hallinnolliset pakkokeinot. Pykälän 1 momentissa säädetäisiin Liikenteen turvallisuusviraston mahdollisuudesta tehostaa antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakko-laissa säädetyllä teettämisen- tai keskeyttämishallalla. Markkinavalvonnan tehokkuuden turvaamiseksi on perusteltua, että valvontaviranomaisella on käytössään uskottavia ja tehokkaita keinoja puuttua väärään ja alusturvallisuutta vaarantavaan toimintaan. Liikenteen turvallisuusviraston mahdollisuus antaa uhkasakkoja sisältyy myös eräiden huviveneiden turvallisuudesta ja päästövaatimuksista annettuun lakiin, jossa säädetään tiettyjen huviveneiden varusteiden markkinavalvonasta.

Valvontaviranomaisen tulee ennen uhkasakko-lain soveltamista kuulla asianomaista. Viranomaisen päätöksessä pyritään myös ennalta arvioimaan aiheutuvat kustannukset, jotta ne eivät muodostuisi yllätykseksi asianosaiselle.

Pykälän 2 momentissa säädetäisiin valvontaviranomaisen toimia koskevasta ilmoitusvelvollisuudesta Euroopan komissiolle ja EU:n jäsenvaltioille. Esitys perustuu laivavarustedirektiivin 13 pykälän 3 kohtaan, jonka mukaan jäsenmaan on ilmoitettava vaatimustenmukaisuusmerkin kiinnittäjään kohdistu-neista toimenpiteistä.

27 §. Laivavarustesäännösten rikkominen. Laivavarustedirektiivi ei sisällä erityisiä säännöksiä niistä seuraamuksista, joihin jä-

senvaltion on ryhdyttävä direktiivin velvoitteiden vastaisesti toiminutta vastaan. Direktiivin 13 artiklan 3 kohdassa todetaan ainoastaan, että jäsenmaiden on ryhdyttävä aiheellisiin toimenpiteisiin vaatimustenmukaisuusmerkin kiinnittänyttä vastaan, jos laivavaruste ei täytä sille asetettuja vaatimuksia. Akkreditointi- ja markkinavalvontapäätöksen R12 artiklassa edellytetään, että jäsenvaltio ryhtyy tarkoituksenmukaisiin toimiin, jos vaatimustenmukaisuusmerkintää käytetään sääntöjen vastaisesti. Jäsenvaltioiden on myös säädettävä rikkomisesta aiheutuvista seuraamuksista, mukaan luettuna vakavia rikkomistapauksia koskevat rikosoikeudelliset seuraamukset. Seuraamusten on oltava oikeasuhteisia rangaistavan teon vakavuuteen nähden ja muodostettava tehokas pelote väärinkäyttöä vastaan.

Pykälässä säädetäisiin eräiden laivavarustesäännösten rikkomisesta. Liikenteen turvallisuusviraston tarkoituksena olisi käyttää hallinnollisia pakkokeinoja ensisijaisena ja pääsääntöisenä keinona puuttua tilanteisiin, joissa sen valvomaan säädöstä rikotaan. Pykälän 1 momentissa ehdotettavaksi otettavat rangaistussäännökset koskisivat tilanteita, joissa alukseen asennetaan tai kiinnitetään tai markkinoille saatetaan laivavaruste, joka ei täytä sille asetettuja edellytyksiä, vaatimustenmukaisuusmerkki kiinnitetään sellaiseen laivavarusteeseen, joka ei täytä sille asetettuja vaatimuksia tai laivavarusteeseen kiinnitetään harhaanjohtava vaatimustenmukaisuusmerkki. Säännökset koskisivat tilanteita, joissa viranomaisen käytössä olevien kieltojen, rajoitusten tai Liikenteen turvallisuusviraston asettamien velvoitteiden ei katsota olevan riittäviä tai asianomaisia. Lisäksi esitetään rangaistavaksi, jos valmistaja tai sen edustaja jättää ilmoittamatta Liikenteen turvallisuusvirastolle vaarallisesta laivavarusteesta. Seuraamuksena olisi sakko, ellei teosta muulla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta. Merilain 20 luvun 1 §:n mukaan laivanisäntä voidaan tuomita sakkoon tai enintään yhdeksi vuodeksi vankeuteen merikelpoisuuden huolehtimisen laiminlyönnistä.

Eräät rangaistavaksi ehdotettavat teot (esim. vaatimustenmukaisuusmerkin kiinnittäminen) ovat sellaisia, että niihin voi syyllis-

tyä sekä kotimainen laivavarusteen valmistaja tai tämän edustaja että myös ulkomainen yhtiö tai sen edustaja. Suomen rikosoikeuden soveltamisalasta eli ehdotetun rangaistussäännöksen soveltamisesta säädetään rikoslain 1 luvussa. Sen mukaan suomalaisia rangaistussäännöksiä voidaan soveltaa ulkomailta tehtyyn rikokseen vain, jos teolla on 1 luvussa mainittu liittymä Suomeen tai se muutoin täyttää luvun säännöksissä säädetyt edellytykset.

Liikenteen turvallisuusviraston antamat kiellot ja määräykset ovat sisällöltään yksilöityjä, tarkkarajaisia ja perusteltuja. Päätöksissä selostetaan mahdollisimman yksityiskohtaisesti, mitkä ovat toimijalle ja tuotteelle lainsäädännössä asetetut vaatimukset, ja mitkä ovat ne havaitut puutteet tai laiminlyönnit, joita tuotteessa tai toimijan toiminnassa on todettu. Kieltopäätökseen liitetään asianmukaiset asiakirjat kuten esimerkiksi suoritettujen testaukset. Siten kieltopäätöksen saajan voidaan lähtökohtaisesti katsoa saavan kiellon tai määräyksen yhteydessä tiedon siitä, mikä puutteen tai laiminlyönnin vuoksi Liikenteen turvallisuusvirasto antaa kyseisen päätöksen. Rangaistavuuden edellytyksenä olisi, että rikkomisessa on kyse tahallisuudesta tai törkeästä huolimattomuudesta.

Ehdotuksen 26 §:n mukaan valvontaviranomainen voisi tehostaa antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla tai teettämistä keskeyttämishallalla siten kuin siitä säädetään uhkasakolaissa. Rikosoikeudelliseen rangaistukseen voidaan tuomita vain luonnollinen henkilö (oikeushenkilön rangaistusvastuuta lukuun ottamatta), kun taas uhkasakko voidaan määrätä myös oikeushenkilölle. Jotta samasta teosta ei tosiasiallisesti tuomittaisi kahta rangaistusta, esitetään 2 momentissa säädettäväksi, että tilanteissa, joissa on kyse uhkasakollisen kiellon rikkomisesta, voitaisiin samasta teosta jättää rankaisematta. Verrattavissa olevat seuraamussäännökset sisältyvät myös lakiin eräiden huviveneiden turvallisuudesta ja päästövaatimuksista.

7 luku Muutoksenhaku

28 §. *Muutoksenhaku ministeriön ja valvontaviranomaisen päätöksestä.* Pykälässä

säädettäisiin muutoksenhakumahdollisuudesta ministeriön ja valvontaviranomaisen tekemään päätökseen. Muutosta haettaisiin valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaisissa (586/1996) säädetään. Hallintolainkäyttölain 7 §:n mukaan ministeriön päätöksestä saa valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Oikeusministeriön asettama prosessiryhmä on mietinnössään (4/2011) ehdottanut, että muutoksenhaku ministeriöiden hallintopäätöksistä ohjattaisiin hallinto-oikeuksiin.

Poiketen hallintolainkäyttölaista olisi päätöstä kuitenkin valituksesta huolimatta noudatettava, jollei valitusviranomainen toisin määrää. Säännös on perusteltu, sillä kieltopäätös annetaan vain perustellusta syystä, esimerkiksi tilanteissa, joissa laivavaruste ei joko täytä vaatimuksia tai on käyttäjälle, ympäristölle tai alusturvallisuudelle vaaraksi. Tällaisissa tilanteissa on yleisen edun mukaista, että kielto toteutuu mahdollisimman varhaisessa vaiheessa täysimääräisenä. Kieltopäätöksen kohteen oikeusturva on turvattu sitä kautta, että valitusviranomainen voi aina määrätä myös toisin.

29 §. *Muutoksenhaku ilmoitetun laitoksen päätöksestä.* Perustuslain 124 §:ssä mainitun oikeusturvan toteuttaminen edellyttää, että ilmoitetun laitoksen päätökseen voidaan hakea oikaisua. Pykälässä säädettäisiin muutoksenhakumahdollisuudesta ilmoitettujen laitosten tämän lain nojalla tekemiin päätöksiin, jotka ovat julkisen vallan käyttöä ja koskevat jonkin oikeutta, etua tai velvollisuutta.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin oikaisumenettelystä muutoksenhaun ensimmäisenä vaiheena. Ilmoitetun laitoksen tekemään päätökseen saisi hakea oikaisua siten kuin hallintolain (434/2003) oikaisuvaatimusmenettelyä koskevassa 7 a luvussa säädetään. On tarkoituksenmukaista, että oikaisuvaatimuksissa menettelynä noudatettaisiin hallintolaisissa säädettyä menettelyä senkin vuoksi, että ilmoitettu laitos noudattaa hallintolakia toiminnassaan. Päätökseen tulee liittää oikaisuvaatimusohjeet.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin muutoksenhausta oikaisumenettelyssä annettuun päätökseen. Päätökseen saisi hakea muutosta

siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Muutoksenhakutie olisi siten sama oikaisun jälkeen kuin Liikenteen turvallisuusviraston päätöksen osalta.

8 luku Erinäisiä säännöksiä

30 §. Tarkemmat määräykset. Pykälässä säädettäisiin tarkempien määräyksien antamisesta laivavarustedirektiivin täytäntöönpanemiseksi. Liikenteen turvallisuusviraston määräyksellä voitaisiin antaa tarkempia määräyksiä laivavarustedirektiivin A.1 liitteeseen sisältyvistä varusteista. Kyseeseen tulisi erityisesti Euroopan komission direktiiveillä toteutettavat tekniset muutokset A.1 liitteeseen. Liitteen muutoksesta sovitaan komitologiamenettelyssä COSS-komiteassa. Euroopan komission direktiivit sisältävät muutosten toimeenpanoa koskevan notifiointivelvoitteen A.1 liitteen kansallisesta täytäntöönpanosta. Nykyisellään liitteen A.1 muutokset on saatettu voimaan laivavarusteista annetun asetuksen muutoksina. Jatkossa muutokset saatettaisiin voimaan Liikenteen turvallisuusviraston määräyksillä.

31 §. Maksut. Pykälässä säädettäisiin valvonnasta perittävistä maksuista. Lakiehdotuksen 11 §:n 1 ja 2 momentissa sekä 12 §:n 1 ja 2 momentissa mainituista toimenpiteistä aiheutuneista maksuista vastaa joko laivavarusteen valmistaja tai tämän edustaja tai laivanisäntä hakijasta riippuen. Lakiehdotuksen 13 §:n 2 momentissa ja 14 §:n 2 momentissa mainituista toimenpiteistä aiheutuneista maksuista vastaa laivanisäntä.

Omakustannusarvon mukaisista julkisoikeudellisista maksuista säädetään Liikenteen turvallisuusviraston maksullisista suoritteista annetun liikenne- ja viestintäministeriön asetuksen (1185/2010) 3 §:ssä. Kansainvälisessä liikenteessä liikennöiville aluksille suoritettavista laivavarusteista annetun asetuksen (925/1998) nojalla suoritettavista tarkastuksista virka-aikana perittävä tuntiveloitus on 322 euroa ensimmäiseltä aloitetulta työtunnilta sekä sen jälkeen 161 euroa jokaiselta aloitetulta puolelta työtunnilta. Virka-ajan ulkopuolella suoritettavasta tarkastuksesta vastaavat maksut ovat 484 euroa ja 242 euroa.

Maksullisista suoritteista annettuun asetukseen sisältyvä säädösviittaus olisi saatettava ajan tasalle. Suomalaisten alusten laivavarusteet ja niiden toiminta tarkastetaan tyyppillisesti aluksen katsastuksen yhteydessä. Tuolloin kulut sisältyvät katsastuksesta aiheutuneisiin kuluihin. Liikenteen turvallisuusvirasto ei voimassa olevan laivavarusteasetuksen perusteella ole tehnyt tässä laissa tarkoitettuja, katsastuksen ulkopuolisia tarkastuksia.

9 luku Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

32 §. Voimaantulo. Pykälän 1 momentissa laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2012.

Pykälän 2 momentin 1 kohdassa ehdotetaan kumottavaksi asetus laivavarusteista (925/1998). Nykyisen merilain muuttamisesta annetun lain (1688/2009) voimaantulosäännöksen mukaan asetus laivavarusteista kumoutuisi 31.12.2011. Tällöin asetuksen erillinen kumoaminen ei olisi ollut tarpeen. Esitys sisältää kuitenkin ehdotuksen mainitun voimaantulosäännöksen muuttamiseksi siten, että määräaika asetusten uusimiselle jatketaisiin vuodella. Tämän vuoksi laivavarusteista annettu asetus tulisi kumota ehdotetulla laivavarustelaililla. Momentin 2 kohdassa ehdotetaan kumottavaksi merenkulun ympäristönsuojelulain (1672/2009) 13 luvun 11 §:n 3 momentin 2 kohta, jossa todetaan laivavarusteasetuksen jäävän voimaan toistaiseksi.

33 §. Siirtymäsäännökset. VTT Expert Services on toistaiseksi ainoa liikenne- ja viestintäministeriön laivavarusteista annetun asetuksen (925/1998) nojalla nimeämä, laivavarustedirektiivissä tarkoitettu ilmoitettu laitos. Pykälän mukaan ilmoitettujen laitosten nimeämiset jäisivät toistaiseksi voimaan. Liikenne- ja viestintäministeriö tarkistaa yhdessä ilmoitettujen laitosten kanssa, että nimeäminen täyttää tässä laissa säädetty edellytykset.

1.2 Laki alusturvallisuuden valvonnasta

2 §. Määritelmät. Pykälän 18 kohdan sisältämä luokituslaitosdirektiiviä koskeva viitta-

us esitetään muutettavaksi viittaukseksi Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen (EY) N:o 391/2009 alusten tarkastamis- ja katsastamislaitoksia koskevista yhteisistä säännöistä ja standardeista. Luokituslaitoksia koskeva EU-lainsäädäntö uudistettiin vuonna 2009. Vuonna 1994 hyväksytyt luokituslaitoksia koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 94/57/EY määräykset sisältyvät nykyisellään direktiiviin 2009/15/EY ja edellä mainittuun asetukseen N:o 391/2009. Asetus sisältää säännökset komission toimesta tapahtuvasta luokituslaitoksen hyväksynnästä, hyväksytyille luokituslaitokselle asetetuista vähimmäisvaatimuksista, hyväksynnän keskeyttämisestä tai peruuttamisesta, hyväksytyt luokituslaitoksen valvonnasta, komission ja jäsenvaltioiden tietojensaantioikeudesta sekä hyväksytyt luokituslaitoksen tiedonantovelvollisuudesta sekä hyväksytyt luokituslaitosten keskinäisestä yhteistyövelvollisuudesta. Luokituslaitoksia koskeva direktiivi sisältää lähinnä määräyksiä luokituslaitoksen ja sen valtuuttaman jäsenvaltion yhteistyösuhteesta. Alusturvallisuuden valvonnasta annetun lain kannalta asetusta on direktiiviä merkityksellisempi, sillä tietyissä tilanteissa kolmansilta mailta edellytetään, että niiden lipun alla purjehtivilla aluksilla on luokituslaitosasetuksen mukaisesti hyväksytyt luokituslaitoksen antamat lakisääteiset todistuskirjat ja luokitustodistukset. Tähän liittyy pykälän 19 kohtaan sekä lain 14 e §:ään ehdotettavat muutokset.

Pykälän 19 kohdan sisältämä hyväksytyt luokituslaitosta koskeva määritelmä esitetään muutettavaksi siten, että se vastaisi satamavaltioiden suorittamaa valvontaa koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/16/EY (niin sanottu PSC-direktiivi) sisältämää määritelmää. Luokituslaitoksiin on tarpeen viitata yleisellä tasolla sen sijaan, että viitattaisiin luokituslaitoksia koskevaan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen N:o 391/2009 mukaisesti hyväksytyihin laitoksiin. Näin siitä syystä, että laissa on tarkoitus tietyssä kohdassa PSC-direktiivin edellyttämällä tavalla viitata kolmansien maiden lipun alla purjehtivien alusten osalta nimenomaisesti asetuksen mukaisesti hyväksytyihin laitoksiin. Tyypillisesti kolmansien

maiden valtuuttamat luokituslaitokset eivät ole hyväksytyt EU:n asetuksen mukaisesti. Ehdotus liittyy 14 e §:ään ehdotettavaan muutokseen. Suomessa Liikenteen turvallisuusvirasto voi aluksen teknisestä turvallisuudesta ja turvallisesta johtamisesta annetun lain (1686/2009, muutos 910/2011) nojalla valtuuttaa hyväksytyt luokituslaitoksia suorittamaan katsastuksia puolestaan. Luokituslaitosdirektiivi ja -asetus on määritelty alusten teknisestä turvallisuudesta ja turvallisesta käytöstä annetussa laissa. Tällä hetkellä Liikenteen turvallisuusvirastolla on sopimus seitsemän hyväksytyt luokituslaitoksen kanssa, jotka kaikki kuuluvat asetuksen N:o 391/2009 soveltamisalan piiriin.

3 §. Muu lainsäädäntö. Pykälä sisältää informatiiviset viittaukset muuhun alusturvallisuuden valvonnasta annetun lain soveltamisen kannalta merkitykselliseen lainsäädäntöön. Pykälän 5 momentissa viitattaisiin ehdotettuun laivavarustelakiin.

14 e §. Aluksen satamaan pääsyn epäminen kolmannen kerran. Pykälän 2 momentin 2 kohta ehdotetaan tarkennettavaksi siten, että hyväksytyt luokituslaitoksen sijaan viitattaisiin Euroopan parlamentin ja neuvoston luokituslaitoksia koskevaan asetukseen N:o 391/2009. Ehdotus perustuu satamavaltioiden harjoittamaa valvontaa koskevaan direktiiviin 2009/16/EY (niin sanottu PSC-direktiivi), jonka mukaan kolmannen maan lipun alla purjehtivan aluksen satamaan pääsyn estävän epäämismääräyksen kumoamisen edellytyksenä muun muassa on, että aluksen todistuskirjat ja luokitustodistukset on myöntänyt EU:n luokituslaitoksia koskevan asetuksen N:o 391/2009 mukaisesti hyväksytyt luokituslaitokset.

Lain voimaantulo

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2012.

1.3 Laki aluksen teknisestä turvallisuudesta ja turvallisesta käytöstä

4 §. Viittaukset muuhun lainsäädäntöön. Pykälä sisältää informatiiviset viittaukset muuhun alusturvallisuuslain soveltamisen

kannalta merkitykselliseen lainsäädäntöön. Pykälän 8 momentissa viitattaisiin ehdotettuun laivavarustelakiin.

Lain voimaantulo

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2012.

1.4 Laki radiotaajuuksista ja telelaitteista

24 §. *Erityisten radiolaitteiden ja telepäätelaitteiden vaatimukset.* Laivavarustelakia koskevassa ehdotuksessa laivavarustedirektiivin A.1 liitteessä lueteltujen laivavarusteiden osalta vaatimustenmukaisuuden varmistaminen ja markkinavalvonta kuuluu Liikenteen turvallisuusvirastolle. Lakiehdotuksen 30 §:n mukaan Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä laivavarustedirektiivin A.1 liitteeseen sisältyvistä laivavarusteista. Radiotaajuuksista ja telelaitteista annetun lain (1015/2001) voimassa olevan 24 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan vaatimustenmukaisuuden varmistaminen ei koske sellaisia radiolaitteita, joiden vaatimustenmukaisuus varmistetaan laivavarusteina. Kohtaan ehdotetaan lisättäväksi viittaus ehdotettuun laivavarustelakiin.

Pykälän voimassa olevan 2 momentin mukaan Viestintävirasto voi antaa määräyksiä myös laivavarusteina hyväksytyjen radiolaitteiden ominaisuuksista ja teknisestä rakenteesta sekä näiden laitteiden vaatimustenmukaisuuden varmistamismenettelyistä ja merkinnöistä. Selvyyden vuoksi ja päällekkäisyyksien välttämiseksi radiotaajuuksista ja telelaitteista annetun lain 24 §:n 2 momentti esitetään muutettavaksi siten, ettei se koskisi radiolaitteita, joiden vaatimustenmukaisuus varmistetaan laivavarusteina. Laivavarustelain soveltamisalan ulkopuolelle jääviin radiolaitetyyppeihin, jotka sisältyvät laivavarustedirektiivin A.2 liitteeseen, sovellettaisiin edelleen radiotaajuuksista ja telelaitteista annetun lain 20—22 §:ää. Lain 20 ja 21 §:ssä säädetään Viestintäviraston toimivallasta antaa määräyksiä.

Lain voimaantulo

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2012.

1.5 Merilain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttaminen

Merilain muuttamisesta annettu laki (1688/2009) tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 2010. Lakimuutos liittyi laajempaan alusturvallisuuslainsäädännön uudistukseen.

Merilain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen 2 momentin mukaan lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten nojalla annetut asetukset, lukuun ottamatta vuokraveneiden turvallisuudesta annettua asetusta (438/1983), laivanisännän turvallisuusjohtamisjärjestelmästä ja aluksen turvalliseen käyttöön liittyvistä johtamisjärjestelyistä annettua asetusta (66/1996) ja aluksen miehityksestä, laivaväen pätevyydestä ja vahdinpidosta annettua asetusta (1256/1997) niihin myöhemmin tehtyine muutoksineen, ja Merenkulkulaitoksen määräykset jäävät edelleen voimaan siltä osin kuin ne eivät ole ristiriidassa aluksen teknisestä turvallisuudesta ja turvallisesta käytöstä annetun lain (1686/2009) tai laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisesta annetun lain (1687/2009) kanssa. Asetukset ja määräykset on kuitenkin uusittava kahden vuoden kuluessa näiden lakien voimaantulosta eli viimeistään 31.12.2011.

Laki aluksen teknisestä turvallisuudesta ja turvallisesta käytöstä sisältää valtuuksia Liikenteen turvallisuusvirastolle alusten teknisiä turvallisuusvaatimuksia koskevien määräysten antamiseksi. Näistä keskeisin sisältyy alusturvallisuuslain 23 §:ään. Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa muille kuin lain 2 ja 3 luvussa sekä 21 ja 22 §:ssä tarkoitetuille aluksille tarkempia teknisiä määräyksiä yleisten turvallisuusvaatimusten täyttämiseksi ja turvallisuuden kannalta riittävän tason varmistamiseksi. Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa määräyksiä muun muassa aluksen rakenteesta ja varusteista.

Liikenteen turvallisuusvirastossa on valmisteltavana yli 20 alusturvallisuuslain nojal-

la annettavaa määräystä, joista yhdeksän on annettava nykyisen merilain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen uusimisvelvoitteen mukaisesti vuoden 2011 loppuun mennessä. Euroopan unionin jäsenvaltioiden on toimitettava teknisiä standardeja ja määräyksiä koskevien tietojen toimittamisesta noudatettavasta menettelystä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 98/34/EY mukaisesti komissiolle teknisiä määräyksiä koskevat ehdotukset ja lykättävä määräysten voimaantuloa kolmesta kuuteen kuukauteen komission toimenpiteistä riippuen. Suuri valmisteltavien määräysten lukumäärä yhdessä direktiivin vaatiman ilmoitusmenettelyn kanssa aiheuttavat sen, ettei Liikenteen turvallisuusvirasto kykene varmuudella saattamaan kaikkia määräyksiä voimaan vuoden 2011 loppuun mennessä.

Kansainvälistä merenkulkijoiden koulutusta, pätevyyskirjoja ja vahdinpitoa koskevan yleissopimuksen (SopS 22/1984 STCW-yleissopimus,) muutettiin sopimuspuolten konferenssissa Manilassa 2010. Liikenne- ja viestintäministeriössä ja Liikenteen turvallisuusvirastossa on aloitettu valmistelut STCW-yleissopimukseen tehtyjen muutosten kansalliseksi voimaan saattamiseksi. Yleissopimukseen tehtyjen muutosten täytäntöönpano edellyttää muutoksia muun muassa laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisesta annettuun lakiin sekä valtioneuvoston asetukseen aluksen miehityksestä ja laivaväen pätevydestä (1797/2009). Hallituksen esitys on tarkoitus antaa Eduskunnalle alkuvuonna 2012.

Liikenteen turvallisuusvirasto myöntää noin 80 erilaista pätevyyskirjaa, lisäpätevyystodistusta sekä kelpoisuustodistusta. Toistaiseksi voimassa olevia pätevyyskirjoja ja lisäpätevyystodistuksia on noin 30 000. Merilain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännös edellyttäisi nykymuodossaan lisäksi useiden tuhansien toistaiseksi voimassa olevien miehitystodistusten uusimista.

Edellä mainittujen seikkojen vuoksi ei miehitystodistuksia, pätevyyskirjoja eikä lisäpätevyystodistuksia ole tarkoituksenmukaista uusia merilain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksessä säädetystä ai-

kataulussa, koska osa tällä hetkellä toistaiseksi voimassa olevien pätevyyskirjojen haltijoista joutuisi STCW-yleissopimuksen muutosten aiheuttamien lainsäädännön muutosten seurauksena uusimaan pätevyyskirjansa toistamiseen lyhyehkön ajan sisällä.

Edellä mainittuun viitaten, esityksessä ehdotetaan merilain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen 2 momentin muuttamista siten, että määräaika asetusten ja määräysten uusimiselle jatkettaisiin vuodelle eli 31.12.2012 saakka. Lisäksi ehdotetaan merilain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen 3 momentin muuttamista siten, että säännös rajattaisiin koskemaan muita toistaiseksi voimassa olevia asiakirjoja kuin miehitystodistuksia, pätevyyskirjoja ja lisäpätevyystodistuksia.

Lain voimaantulo

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2012.

2 Tarkemmat määräykset

Ehdotetussa laivavarustelaissa esitetään säädettäväksi, että Liikenteen turvallisuusviraston määräyksellä voitaisiin antaa tarkempia määräyksiä laivavarustedirektiivin A.1 liitteeseen sisältyvistä varusteista. Kyseeseen tulisivat erityisesti Euroopan komission direktiiveillä toteutettavat muutokset A.1 liitteeseen. Liitteen muutoksesta sovitaan komitologiamenettelyssä COSS-komiteassa. Euroopan komission direktiivit sisältävät muutosten toimeenpanoa koskevan notifiointivelvoitteen. Nykyisellään A.1 liitteen muutokset on saatettu voimaan laivavarusteasetusta muuttavina valtioneuvoston asetuksina. Jatkossa A.1 liitteen muutokset voitaisiin antaa Liikenteen turvallisuusviraston määräyksinä.

3 Voimaantulo

Laivavarustelaki ja muut ehdotetut lait ehdotetaan tuleviksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2012.

4 Suhde perustuslakiin ja sääätämisjärjestys

Perustuslaki edellyttää, että yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista säädetään lain tasolla. Näitä ovat ehdotetussa laivavarustelaissa laivavarusteita koskevien vaatimusten perusteet. Lakiehdotuksen sisältämät velvollisuudet kohdistuvat erityisesti laivavarusteen valmistajaan tai sen edustajaan sekä laivavarusteen käyttökiellon osalta laivanisäntään. Lain tasolla säädettäisiin myös viranomaisten toimivallan perusteista sekä hallintopäätösten että valvonta- ja tarkastusvaltuuksien osalta.

Laivavarustelaissa annettaisiin myös riittävän tarkkarajainen määräyksenantovaltuus. Perustuslakivaliokunnan kannanottojen mukaan valtuuksien on rajauduttava sellaisten määräysten antamiseen, jotka koskevat teknisluonteisia ja vähäisiä yksityiskohtia ja seikkoja. Määräykset eivät sisältäisi merkittävää ylemmänasteisiin säännöksiin sitomattomia harkintavallan käyttöä. Liikenteen turvallisuusvirasto voisi antaa tarkempia määräyksiä ainoastaan laivavarustedirektiivin A.1 liitteessä luetelluista laivavarusteista.

Perustuslain 124 §:n mukaan julkinen hallintotehtävä voidaan antaa muulle kuin viranomaiselle vain lailla tai lain nojalla, jos se on tarpeen tehtävän tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi eikä vaaranna perusoikeuksia, oikeusturvaa tai muita hyvän hallinnon vaatimuksia. Laivavarustelain 4 luvussa säädettäisiin ilmoitetusta laitoksesta. Luku sisältäisi säännökset ilmoitetun laitoksen nimeämisestä, nimeämisen edellytyksistä, ilmoitetun laitoksen tehtävistä ja niiden suorittamisesta sekä nimeämisen peruuttamisesta. Kysymyksessä on perustuslain 124 §:ssä säädetystä julkisen hallintotehtävän antamisesta lailla muulle kuin viranomaiselle. Ilmoitetuille laitoksille säädettyjä tuotteen vaatimustenmukaisuuden arviointiin liittyviä tehtäviä ei voida pitää merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältävinä tehtävinä. Lakiehdotus ei lähtökohtaisesti muuta nykytilaa.

Perustuslakivaliokunnan kannanottojen mukaan julkisia hallintotehtäviä annettaessa

muulle kuin viranomaiselle on huolehdittava riittävästi oikeusturvan ja hyvän hallinnon vaatimusten toteutumisesta. Laivavarustelain 20 §:ssä ehdotetaan säädettäväksi, että ilmoitetun laitoksen on noudatettava julkisia hallintotehtäviä hoitaessaan viranomaisen julkisuudesta annetun lain, sähköisestä asioinnista annetun lain, hallintolain ja kielilain säännöksiä. Lisäksi ehdotetaan säädettäväksi, että ilmoitetun laitoksen henkilöstöön tulisi sovellettavaksi rikosoikeudellista virkavastuuta koskevat säännökset. Vahingonkorvausvastuun osalta viitataan vahingonkorvauslakiin. Ilmoitettu laitos vastaisi vaatimustenmukaisuuden arvioinnista kokonaisuudessaan ja myös ulkopuolisella teettämistään toimenpiteistä. Lain 29 §:ssä säädettäisiin muutoksenhausta ja oikaisuvaatimusmenettelystä.

Ehdotetun laivavarustelain markkinavalvontaa koskevat säännökset on rajattu sellaisiksi, kuin valvonnan tehokkaan suorittamisen kannalta on välttämätöntä. Lakiehdotuksen 28 §:ssä on säädetty valvonnan kohteen kannalta tehokkaat muutoksenhakukeinot. Valvonnalla pyritään alusturvallisuuden lisäämiseen sekä ihmisten turvallisuuden ja terveyden sekä omaisuuden ja ympäristön suojeluun ja ehdotettujen valvontasäännösten katsotaan olevan perusteltuja tällaisten tärkeiden intressien suojelemiseksi.

Ehdotetun laivavarustelain 6 luvussa esitetään säädettäväksi hallinnollisista pakkokeinoista ja rikosoikeudellisista seuraamuksista. Laivavarustesäännösten rikkomisesta seuraamuksena olisi enintään sakkorangaistus. Säännöksillä pyritään täyttämään rikosoikeudellisen legaliteettiperiaatteen vaatimukset, jonka mukaan rangaistavat teot on tarkkarajaisesti yksilöitävä laintasoisessa säännöksessä, jotta lainvastaisen toiminnan mahdollinen rangaistavuus olisi ennakoitavissa.

Ehdotetut lait voidaan säätää tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laivavarustelaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleisiä säännöksiä

1 §

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään aluksella käytettävistä laivavarusteista annetun neuvoston direktiivin N:o 96/98/EY, jäljempänä *laivavarustedirektiivi*, liitteessä A.1 mainituista varusteista.

Tätä lakia sovelletaan suomalaiseen alukseen, jos se kuuluu jonkun seuraavan kansainvälisen yleissopimuksen soveltamisalaan:

1) ihmishengen turvallisuudesta merellä tehty vuoden 1974 kansainvälinen yleissopimus (SopS 11/1981), jäljempänä *SOLAS-yleissopimus*;

2) alusten aiheuttaman meren pilaantumisen ehkäisemisestä vuonna 1973 tehtyyn kansainväliseen yleissopimukseen liittyvä vuoden 1978 pöytäkirja (SopS 51/1983), jäljempänä *MARPOL 73/78-yleissopimus*;

3) kansainvälisistä säännöistä yhteentörmäämisen ehkäisemiseksi merellä tehty vuoden 1972 kansainvälinen yleissopimus (SopS 30/1977), jäljempänä *COLREG-yleissopimus*;

4) vuoden 1966 kansainvälinen lastivii-vayleissopimus (SopS 52/1968).

2 §

Määritelmät

Tässä laissa ja sen nojalla annetuissa säädöksissä tarkoitetaan:

1) *testausstandardeilla* Kansainvälisen merenkulkujärjestön (IMO), Kansainvälisen standardisointijärjestön (ISO), Kansainvälisen sähkötekniikan toimikunnan (IEC), Euroopan standardointikomitean (CEN), Euroopan sähkötekniikan standardointikomitean (Cenelec) ja Euroopan telealan standardointilaitoksen (ETSI) laatimia, kulloinkin voimassa olevia standardeja, jotka on laadittu testausmenetelmien ja testaustulosten määrittämiseksi kansainvälisten yleissopimusten ja IMO:n päätöslauselmien ja kiertokirjeiden mukaisesti, sellaisina kuin ne ovat laivavarustedirektiivin liitteessä A.1;

2) *kansainvälisillä oikeudellisilla asiakirjoilla* kansainvälisiä yleissopimuksia ja IMO:n päätöslauselmia ja kiertokirjeitä sekä 1 kohdassa tarkoitettuja kansainvälisiä testausstandardeja;

3) *laivavarusteella* niitä laivavarustedirektiivin liitteessä A.1 mainittuja varusteita, joiden on kansainvälisten oikeudellisten asiakirjojen mukaisesti oltava aluksella käytössä tai jotka vapaaehtoisesti sijoitetaan alukselle käytettäväksi;

4) *vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyllä* laivavarustedirektiivin mukaista menettelyä, joka on:

a) EY-tyyppitarkastus (moduuli B) sekä valmistajan tai tämän Euroopan unionin alueelle sijoittautuneen valtuutetun edustajan ennen varusteen markkinoille saattamista tekemän valinnan mukaan sellainen EY:n vaatimustenmukaisuusvakuutus, joka koskee tyyppimukaisuutta (moduuli C), tuotannon laadunvarmistusta (moduuli D), tuotteen laadunvarmistusta (moduuli E) tai tuotekohtaista tarkastusta (moduuli F);

b) täydellinen EY-laadunvarmistus (moduuli H);

c) yksikkökohtainen EY-tarkastus (moduuli G), jos varuste-eriä valmistetaan yksittäin tai pieniä määriä eikä sarja- tai massatuotana.

3 §

Muu lainsäädäntö

Aluksen teknisistä turvallisuusvaatimuksista, lastiviivasta, katsastuksesta, aluksen mittauksesta sekä aluksen turvallisesta käytöstä säädetään aluksen teknisestä turvallisuudesta ja turvallisesta käytöstä annetussa laissa (1686/2009).

Alusten ympäristönsuojelua koskevista laitteista ja järjestelyistä säädetään merenkulun ympäristönsuojelulaissa (1672/2009).

Alusturvallisuutta koskevien säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnasta säädetään alusturvallisuuden valvonnasta annetussa laissa (370/1995).

Radiolaitteen, jonka vaatimustenmukaisuutta ei varmisteta laivavarusteena, vaatimustenmukaisuuden varmistamisesta ja markkinoille saattamisesta säädetään radiotaajuuksista ja telelaitteista annetussa laissa (1015/2001).

Suomen vesialueella ja Saimaan kanavan vuokra-alueella käytettävän vesikulkuneuvon rakenteesta, varusteista ja kunnosta säädetään vesiliikennelaissa (463/1996).

Alukseen asennettavista painelaitteista ja niille suoritettavista tarkastuksista säädetään painelaitelaissa (869/1999).

2 luku

Laivavarusteelle asetetut vaatimukset

4 §

Laivavarusteisiin kohdistuvat vaatimukset

Alukseen asennettujen tai sijoitettujen laivavarusteiden on täytettävä kansainvälisissä oikeudellisissa asiakirjoissa edellytetyt vaatimukset siten kuin laivavarustedirektiivissä säädetään.

Laivavarusteiden valmistajan on todistettava 1 momentissa tarkoitettujen vaatimusten täyt-

täminen laivavarustedirektiivin liitteessä A.1 tarkoitettujen kansainvälisten testausstandardien ja vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjen mukaisesti.

Sellaisen laivavarustedirektiivin liitteessä A.1 mainitun laivavarusteiden alukseen asentaminen, kiinnittäminen tai markkinoille saattaminen, joka ei täytä 1 tai 2 momentissa asetettuja edellytyksiä, on kielletty.

Liikenteen turvallisuusviraston on varmistettava aluksen turvallisuus- ja todistuskirjoja myöntäessään ja uusiessaan, että aluksen laivavarusteet täyttävät niille tässä laissa säädetty vaatimukset.

5 §

Vaatimustenmukaisuusmerkki

Laivavarusteiden valmistajan tai tämän edustajan on kiinnitettävä laivavarustedirektiivin mukainen vaatimustenmukaisuusmerkki sellaiseen laivavarusteeseen, joka täyttää 4 §:n 1 momentissa säädetty vaatimukset ja joka on valmistettu 4 §:n 2 momentissa tarkoitettujen vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyn mukaisesti.

Vaatimustenmukaisuusmerkin kiinnittäminen sellaiseen laivavarustedirektiivin liitteessä A.1 mainittuun laivavarusteeseen, joka ei täytä 4 §:n 1 ja 2 momentissa asetettuja edellytyksiä, on kielletty.

Vaatimustenmukaisuusmerkki on kiinnitettävä tuotannon loppuvaiheessa laivavarusteeseen tai sen kilpeen siten, että se on näkyvä, luettavissa varusteiden käyttöpaikalla sen ollessa asennettuna ja pysyy laivavarusteeseen kiinnitettynä koko varusteiden ennakoitavissa olevan käyttöajan ajan. Jos merkin kiinnittäminen laivavarusteeseen tai sen kilpeen ei varusteiden ominaisuuksien vuoksi ole mahdollista tai perusteltua, merkki on kiinnitettävä tuotteen pakkaukseen, etikettiin tai esitteeseen.

Vaatimustenmukaisuusmerkin jäljessä on oltava vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyn suorittaneen ilmoitetun laitoksen tunnusnumero, jos laitos on ollut mukana tuotannon tarkastusvaiheessa, sekä merkin kiinnittämisen vuoden kaksi viimeistä numeroa. Ilmoitettu laitos vastaa tunnusnumeron kiin-

nittämisestä. Tunnusnumeron voi ilmoitetun laitoksen vastuulla kiinnittää myös laivavarusteen valmistaja tai tämän edustaja.

Sellaisen merkin tai merkinnän kiinnittäminen, jota ulkopuoliset voivat merkityksen tai kirjoitustavan vuoksi erehtyä pitämään vaatimustenmukaisuusmerkkinä, on kielletty.

6 §

Laivavarusteiden vapaa liikkuvuus

Vaatimustenmukaisuusmerkillä varustettu laivavaruste voidaan vapaasti saattaa markkinoille sekä asentaa tai sijoittaa alukseen.

Markkinoille saatettavan laivavarusteen mukana on oltava vaatimustenmukaisuuden vakuutus sekä laivavarusteen asennusta, käyttöä ja huoltoa koskevat ohjeet. Asennusta, käyttöä ja huoltoa koskevien ohjeiden on oltava ainakin suomen ja ruotsin kielellä.

3 luku

Valvonta

7 §

Valvontaviranomaiset

Tämän lain noudattamista valvoo Liikenteen turvallisuusvirasto.

Liikenne- ja viestintäministeriö valvoo nimeämiään ilmoitettuja laitoksia.

8 §

Valvontaviranomaisen tiedonsaanti- ja tarkastusoikeus

Sen estämättä, mitä tietojen salassapidosta säädetään, liikenne- ja viestintäministeriöllä ja Liikenteen turvallisuusvirastolla on oikeus saada tämän lain noudattamisen valvontaa varten tarpeelliset tiedot laivavarusteen valmistajalta tai tämän edustajalta ja ilmoitetulta laitokselta, joita tämän lain velvoitteet koskevat. Liikenteen turvallisuusvirastolla on

oikeus saada valvontaa varten tarpeellisia tietoja Viestintävirastolta.

Liikenteen turvallisuusvirastolla on oikeus tarkastaa alue, huoneisto ja muu tila, jos se on tässä laissa tarkoitettuna valvonnan kannalta tarpeen, sekä tehdä siellä muita valvonnan edellyttämiä toimenpiteitä. Tarkastusta ei kuitenkaan saa tehdä pysyväisluonteiseen asumiseen käytetyissä tiloissa.

9 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Sen estämättä, mitä tietojen salassapidosta säädetään:

1) ilmoitetut laitokset ovat velvollisia antamaan ilmoitettujen laitosten yhteistoiminnan kannalta tarpeellisia tietoja toisille tässä laissa tarkoitetuille ilmoitetuille laitoksille;

2) Liikenteen turvallisuusvirasto saa luovuttaa tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä hoidettaessa saatuja tietoja syyttäjälle, poliisille ja tulliviranomaiselle rikoksen ehkäisemiseksi ja selvittämiseksi.

10 §

Vaatimustenmukaisuusmerkillä merkityn laivavarusteen tarkastus

Liikenteen turvallisuusvirasto voi kustannuksellaan tarkastaa markkinoille saatettuja vaatimustenmukaisuusmerkillä varustettuja laivavarusteita sen varmistamiseksi, että laivavarusteet täyttävät niille asetetut vaatimukset, jos niitä ei ole vielä asennettu tai sijoitettu alukseen.

Laivavarusteessa olevasta vaatimustenmukaisuusmerkistä huolimatta Liikenteen turvallisuusvirasto voi arvioida alukseen asennetun tai sijoitetun laivavarusteen, jos kansainvälistä turvallisuutta tai ympäristön pilaantumisen ehkäisemistä koskevat kansainväliset oikeudelliset asiakirjat edellyttävät käyttötöstejä aluksella eikä jo suoritettuja vaatimuksenmukaisuuden arviointimenette-

lyjä toisteta. Laivavarusteen valmistajan tai tämän edustajan on pyydettyäessä annettava Liikenteen turvallisuusvirastolle laivavarusteen tarkastus- ja testausselostet.

11 §

Tekninen keksintö

Liikenteen turvallisuusvirasto voi sallia poikkeuksellisenä teknisenä keksintönä pidettävän laivavarusteen asentamisen tai sijoittamisen alukseen vaikka laivavaruste ei täytä 4 §:n 2 momentissa säädettyjä edellytyksiä. Edellytyksenä on, että laivavarusteen valmistaja tai tämän edustaja osoittaa Liikenteen turvallisuusvirastolle, että laivavaruste on vähintään yhtä tehokas kuin vastaavaan käyttöön tarkoitettu vaatimustenmukaisuusmerkillä varustettu laivavaruste. Liikenteen turvallisuusvirasto voi laivavarusteen valmistajan tai tämän edustajan kustannuksella käyttää ulkopuolisia testaus- tai tarkastuspalveluja taikka muita palveluja vastaavan tehokkuuden osoittamiseksi. Mitä edellä tässä momentissa säädetään, sovelletaan myös Euroopan unionin jäsenvaltion rekisteristä Suomen alusrekisteriin siirrettävään alukseen.

Jos 1 momentissa tarkoitettu tekninen keksintö on radiolaite, Liikenteen turvallisuusviraston on varmistettava, että se täyttää ominaisuuksiltaan ja tekniseltä rakenteeltaan radiotaajuuksista ja telelaitteista annetun lain perusteella annetut radiotaajuuksien käyttöä koskevat määräykset.

Liikenteen turvallisuusviraston on annettava 1 ja 2 momentissa tarkoitettua laivavarustetta koskeva todistus, joka on pidettävä varusteen mukana. Laivavaruste on asennettava tai sijoitettava alukseen todistuksessa mainittujen ehtojen ja määräysten mukaisesti.

Liikenteen turvallisuusviraston on ilmoitettava 1 ja 2 momentin mukaisesta toimenpiteestä Euroopan komissiolle ja Euroopan unionin jäsenvaltioille sekä annettava niille tiedoksi kaikki suoritettuja kokeita, arviointeja ja vaatimustenmukaisuuden arviointinettelyjä koskevat selosteet.

12 §

Varusteen kokeilu

Liikenteen turvallisuusvirasto voi sallia, että alukseen asennetaan tai sijoitetaan kokeiltavaksi lyhyeksi määräajaksi laivavaruste, joka ei täytä sille 4 §:n 2 momentissa asetettuja edellytyksiä eikä ole 11 §:ssä tarkoitettu tekninen keksintö. Edellytyksenä on, että alukselle on asennettu tai sijoitettu vastaava toimintakuntoinen ja välittömään käyttöön valmis vaatimustenmukaisuusmerkillä varustettu laivavaruste.

Jos 1 momentissa tarkoitettu kokeiltava varuste on radiolaite, Liikenteen turvallisuusviraston on varmistettava, että se täyttää ominaisuuksiltaan ja tekniseltä rakenteeltaan radiotaajuuksista ja telelaitteista annetun lain perusteella annetut radiotaajuuksien käyttöä koskevat määräykset.

Liikenteen turvallisuusviraston on annettava 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja kokeiltavaa laivavarustetta koskeva todistus, joka on pidettävä varusteen mukana. Kokeiltava laivavaruste on asennettava tai sijoitettava alukseen todistuksessa mainittujen ehtojen ja määräysten mukaisesti.

13 §

Poikkeukselliset olosuhteet

Alukselle voidaan poikkeuksellisissa olosuhteissa Euroopan unionin ulkopuolella asentaa tai sijoittaa muu kuin EY-tyyppihyväksytty laivavaruste. Edellytyksenä on, että:

1) EY-tyyppihyväksytyn laitteen asentaminen tai sijoittaminen aiheuttaisi kohtuuttomasti kustannuksia tai kohtuuttoman viivästyksen;

2) laivavarusteen mukana on ilmoitettua laitosta vastaavan tunnustetun laitoksen antamat asiakirjat ja Euroopan unioni on tehnyt tunnustetun laitoksen sijaintimaan kanssa sopimuksen laitoksen vastavuoroisesta tunnustamisesta tai toissijaisesti asiakirjat on myöntänyt IMO:n jäsenvaltio, jonka on kansainvälisten yleissopimusten osapuolena noudatet-

tava varustetta koskevia IMO:n vaatimuksia; ja

3) laivavaruste testausasiakirjoineen täyttää sille kansainvälisissä oikeudellisissa asiakirjoissa asetetut vaatimukset.

Laivanisännän on välittömästi ilmoitettava Liikenteen turvallisuusvirastolle 1 momentissa tarkoitettua laivavarusteesta sekä perusteista sen asentamiselle tai sijoittamiselle alukseen.

Liikenteen turvallisuusviraston on viipymättä 2 momentissa tarkoitettua ilmoituksen saatuaan varmistettava, että 1 momentissa säädetty edellytykset laivavarusteiden asentamiselle tai sijoittamiselle täyttyvät.

14 §

Ulkomaisen aluksen siirtyminen Suomen lipun alle

Jos Euroopan unionin ulkopuolisen maan lipun alla purjehtiva alus siirretään Suomen lipun alle, Liikenteen turvallisuusviraston on peruskatsastuksen yhteydessä varmistettava, että aluksen laivavarusteiden kunto vastaa aluksen turvallisuus- ja todistuskirjoja ja että sen laivavarusteet on varustettu vaatimustenmukaisuusmerkillä. Liikenteen turvallisuusviraston on lisäksi varmistettava, että aluksen radiolaitteet täyttää ominaisuuksiltaan ja tekniseltä rakenteeltaan radiotaajuuksista ja telelaitteista annetun lain perusteella annetut radiotaajuuksien käyttöä koskevat määräykset.

Jos Liikenteen turvallisuusvirasto katsoo siirrettävän aluksen vaatimustenmukaisuusmerkillä varustamattoman laivavarusteiden vastaavan vaatimustenmukaisuusmerkillä varustettua laivavarustetta, Liikenteen turvallisuusviraston on annettava vastaavaksi katsomalleen varusteelle todistus, jota on säilytettävä varusteen mukana ja johon on sisällyttävä lupa varusteen asentamiseen tai sijoittamiseen alukselle luvassa mainittujen edellytysten mukaisesti. Liikenteen turvallisuusvirasto voi laivanisännän kustannuksella käyttää ulkopuolisia testaus-, tarkastus- tai muita palveluja vastaavuuden osoittamiseksi.

Liikenteen turvallisuusviraston on määrättävä laivanisäntä vaihtamaan siirrettävän aluksen laivavaruste, jos laivavaruste ei ole varustettu vaatimustenmukaisuusmerkillä eikä Liikenteen turvallisuusvirasto katso sen vastaavan vaatimustenmukaisuusmerkillä varustettua laivavarustetta.

15 §

Velvollisuus ilmoittaa vaarallisesta laivavarusteesta

Jos laivavarusteiden valmistaja tai tämän edustaja saa tietoonsa tai hänen tulisi hallussaan olevien tietojen perusteella pystyä päätelemään, että vaatimustenmukaisuusmerkillä varustettu laivavaruste voi vaarantaa laivaväen, matkustajien tai muiden terveyden tai turvallisuuden tai vaikuttaa haitallisesti merympäristöön, sen on ilmoitettava tästä välittömästi Liikenteen turvallisuusvirastolle. Laivavarusteiden valmistajan tai tämän edustajan on samalla ilmoitettava, mihin toimenpiteisiin se on vaaran johdosta ryhtynyt sekä tehtävä yhteistyötä Liikenteen turvallisuusviraston kanssa vaaran torjumiseksi.

16 §

Virka-apu

Tämän lain noudattamiseksi poliisi, tulli ja Viestintävirasto ovat kukin toimialallaan velvollisia pyydettyä antamaan virka-apua Liikenteen turvallisuusvirastolle.

4 luku

Ilmoitetut laitokset

17 §

Ilmoitetun laitoksen nimeäminen

Liikenne- ja viestintäministeriö nimeää hakemuksesta laivavarustedirektiivin mukaiseen laivavarusteiden vaatimustenmukaisuuden arviointiin osallistuvat ilmoitetut laitokset.

set ja huolehtii niiden ilmoittamisesta Euroopan komissiolle ja Euroopan unionin jäsenvaltioille.

Nimeämispäätöksessä määritellään ilmoitetun laitoksen pätevyysalue, vahvistetaan laitoksen valvontaan liittyvät järjestelyt sekä asetetaan tarvittaessa muitakin sellaisia sen toimintaa koskevia vaatimuksia, rajoituksia ja ehtoja, jotka ovat välttämättömiä tehtävien asianmukaiseksi suorittamiseksi. Ilmoitettu laitos voidaan nimetä myös määräjäksi.

18 §

Ilmoitetun laitoksen nimeämisen edellytykset

Ilmoitetun laitoksen nimeämisen edellytyksenä on, että:

1) se on toiminnallisesti ja taloudellisesti riippumaton;

2) sillä on käytössään riittävästi ammattitaitoista henkilöstöä, jonka toiminnan riippumattomuus on tarkastustehtävien osalta varmistettu;

3) sillä on käytettävissään toiminnan edellyttämät laitteet, välineet ja järjestelmät;

4) sillä on toiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen riittävä vastuuvakuutus tai muu vastaava riittäväksi katsottava järjestely;

5) se täyttää ISO/IEC 17000 – standardisarjan asianmukaiset vaatimukset;

6) se on Suomessa rekisteröity oikeushenkilö tai sen osa.

Ilmoitetun laitoksen on osoitettava Mittatekniikan keskuksen akkreditointiyksikön akkreditoinnilla täyttävänsä 1 momentissa säädetty edellytykset. Akkreditointitodistus on liitettävä 17 §:ssä tarkoitettuun hakemukseen.

Ilmoitetun laitoksen on ilmoitettava liikenne- ja viestintäministeriölle ja Mittatekniikan keskuksen akkreditointiyksikölle kaikista sellaisista muutoksista, joilla voi olla vaikutusta 1 momentissa säädettyjen edellytysten täyttymiseen.

Mittatekniikan keskuksen akkreditointiyksikkö arvioi säännöllisin väliajoin akkreditointimenettelyjen mukaisesti että ilmoitettu laitos edelleen täyttää 1 momentissa asetetut vaatimukset. Ilmoitetun laitoksen on toimi-

tettava Mittatekniikan keskuksen akkreditointiyksikölle pätevyyden arvioimista varten tarpeelliset tiedot.

Ilmoitetun laitoksen on vuosittain toimitettava liikenne- ja viestintäministeriölle selvitys tässä laissa tarkoitettusta toiminnastaan ja sen tuloksista.

19 §

Ilmoitetun laitoksen tehtävät

Ilmoitetun laitoksen tehtävänä on suorittaa sellaiset tässä laissa tarkoitettujen laivavarusteiden vaatimustenmukaisuuden osoittamiseen ja varmentamiseen liittyvät tehtävät, joilla varmistetaan, että laivavarusteet täyttävät niille tässä laissa asetetut vaatimukset.

Ilmoitettu laitos voi käyttää apunaan ulkopuolisia testaus- tai tarkastuspalveluja taikka muita palveluja, jos ulkopuolinen palveluntuottaja täyttää 18 §:ssä säädetty edellytykset. Ilmoitettu laitos vastaa ulkopuolisella teettämistään toimenpiteistä ja vaatimustenmukaisuuden arvioinnin kokonaisuudesta. Ilmoitetun laitoksen on ilmoitettava käyttämistään ulkopuolisista palveluista liikenne- ja viestintäministeriölle ja Mittatekniikan keskuksen akkreditointiyksikölle.

20 §

Ilmoitetun laitoksen tehtävien suorittaminen

Ilmoitetun laitoksen on tehtäviään suorittaessaan otettava huomioon kohdetta koskevat säännökset ja yleisesti hyväksytyt suositukset sekä seurattava niiden kehittymistä toimialallaan.

Ilmoitetun laitoksen on toimittava yhteistyössä toimialansa muiden laitosten kanssa toimintatapojen riittävän yhdenmukaisuuden varmistamiseksi.

Ilmoitetun laitoksen tässä laissa tarkoitettu ja julkisia hallintotehtäviä hoitaessaan noudattavista hyvän hallinnon periaatteista säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999), henkilötietolaisissa (523/1999), sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003),

hallintolaissa (434/2003), kielilaissa (423/2003) ja saamen kielilaissa (1086/2003). Ilmoitetun laitoksen työntekijään sovelletaan julkisia hallintotehtäviä suorittaessaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

5 luku

Kiellot ja rajoitukset

21 §

Puutteellisuuden korjaaminen

Jos vaatimustenmukaisuusmerkillä varustettu laivavaruste, sitä koskevat asiakirjat tai siitä annettavat tiedot eivät ole tämän lain mukaisia, Liikenteen turvallisuusvirasto voi määrätä laivavarusteen valmistajan tai tämän edustajan korjaamaan puutteellisuuden viraston asettamassa määräajassa.

Liikenteen turvallisuusviraston on ilmoitettava välittömästi toimenpiteistään ja niiden perusteista Euroopan komissiolle ja Euroopan unionin jäsenvaltioille sekä asianomaiselle ilmoitetulle laitokselle.

22 §

Vaarallinen laivavaruste

Liikenteen turvallisuusvirasto voi määräajaksi kieltää vaatimustenmukaisuusmerkillä varustetun laivavarusteen valmistajaa tai tämän edustajaa saattamasta laivavarustetta markkinoille tai määrätä sen poistettavaksi markkinoilta tai kieltää tai rajoittaa laivanisäntää käyttämästä laivavarustetta, jos laivavaruste voi vaarantaa laivaväen, matkustajien tai muiden henkilöiden terveyden tai turvallisuuden taikka vaikuttaa haitallisesti meriympäristöön siitä huolimatta, että laiva-

varuste on asennettu ja huollettu oikein ja sitä on käytetty tarkoituksensa mukaisesti.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun päätöksen saajan on annettava Liikenteen turvallisuusvirastolle tämän määräämässä ajassa selvitys päätöksen toimeenpanosta.

Liikenteen turvallisuusviraston on ilmoitettava välittömästi toimenpiteistään ja niiden perusteista Euroopan komissiolle ja Euroopan unionin jäsenvaltioille sekä asianomaiselle ilmoitetulle laitokselle.

23 §

Laivavarusteen korjaaminen, vaihtaminen tai kaupan purkaminen

Liikenteen turvallisuusvirasto voi, turvataksaan laivanisännän oikeudellisen aseman sekä torjuakseen laivavarusteeseen liittyvää vahingonvaaraa, määrätä 22 §:ssä tarkoitetun kieltopäätöksen saaneen laivavarusteen valmistajan tai tämän edustajan:

- 1) korjaamaan kysymyksessä olevan laivavarusteen niin, että se ei ole 22 §:ssä tarkoitulla tavalla vaarallinen tai haitallinen;
- 2) ottamaan takaisin laivavaruste ja antamaan sen tilalle sellainen samanlainen tai samankaltainen tuote, joka ei ole 22 §:ssä tarkoitulla tavalla vaarallinen tai haitallinen; taikka
- 3) purkamaan kauppa.

24 §

Tiedottamisvelvollisuus kiellosta tai määräyksestä

Liikenteen turvallisuusvirasto voi velvoittaa laivavarusteen valmistajan tai tämän edustajan tiedottamaan 21 tai 22 §:ssä tarkoitusta kiellosta tai määräyksestä sekä laivavarusteeseen tai sen käyttämiseen liittyvästä vaarasta. Liikenteen turvallisuusvirasto voi asettaa tiedottamiselle määräajan ja määrätä muutoinkin tiedottamisessa noudatettavista menettelyistä.

25 §

Ilmoitetun laitoksen nimeämisen peruuttaminen

Jos ilmoitettu laitos ei enää täytä 18 §:ssä säädettyjä edellytyksiä tai ei noudata 17 §:ssä tarkoitetussa päätöksessä asetettuja vaatimuksia, rajoituksia tai ehtoja taikka toimii säännösten vastaisesti, liikenne- ja viestintäministeriön on asetettava määräaika asian korjaamiseksi. Liikenne- ja viestintäministeriön on peruutettava nimeäminen, jos laitos ei ole korjannut puutetta määräajassa ja puute on vakava.

Liikenne- ja viestintäministeriön on ilmoitettava Euroopan komissiolle ja Euroopan unionin jäsenvaltioille ilmoitetun laitoksen nimeämisen peruuttamisesta.

6 luku

Pakkokeinot ja seuraamukset

26 §

Hallinnolliset pakkokeinot

Liikenteen turvallisuusvirasto voi tehostaa tämän lain nojalla antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla taikka teettämisen tai keskeyttämishuokalla siten kuin uhkasakko-laissa (1113/1990) säädetään.

Liikenteen turvallisuusvirasto on välittömästi ilmoitettava toimenpiteistään Euroopan komissiolle ja Euroopan unionin jäsenvaltioille.

27 §

Laivavarustesäännösten rikkominen

Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta

1) asentaa tai kiinnittää alukseen tai saattaa markkinoille sellaisen laivavarusteen joka ei täytä sille 4 §:n 1 ja 2 momentissa säädettyjä vaatimuksia,

2) kiinnittää 5 §:ssä tarkoitetun vaatimusten mukaisuusmerkin laivavarusteeseen, joka ei täytä sille 4 §:ssä säädettyjä vaatimuksia,

3) rikkoo 5 §:n 4 momentissa, 14 §:n 3 momentissa tai 22 §:n 1 momentissa säädettyä kieltoa tai määräystä,

4) jättää tekemättä 13 §:n 2 momentissa tai 15 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen tai

5) jättää noudattamatta 24 §:ssä säädettyä tiedotusvelvoitetta

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *laivavarustesäännösten rikkomisesta* sakkoon.

Joka rikkoo 14 §:n 3 momentissa tai 22 §:n 1 momentin nojalla määrättyä, uhkasakolla tehostettua kieltoa tai määräystä, voidaan jättää tuomitsematta rangaistukseen samasta teosta.

7 luku

Muutoksenhaku

28 §

Muutoksenhaku ministeriön ja valvontaviranomaisen päätöksestä

Liikenne- ja viestintäministeriön ja Liikenteen turvallisuusviraston tämän lain nojalla tekemään päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

29 §

Muutoksenhaku ilmoitetun laitoksen päätöksestä

Ilmoitetun laitoksen tekemään päätökseen saa vaatia oikaisua ilmoitetulta laitokselta siten kuin hallintolain 7 a luvussa säädetään.

Ilmoitetun laitoksen oikaisumenettelyssä antamaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden

päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

8 luku

Erinäisiä säännöksiä

30 §

Tarkemmat määräykset

Liikenteen turvallisuusvirasto antaa tarkemmat määräykset laivavarusedirektiivin liitteessä A.1 mainituista laivavarusteista.

31 §

Maksut

Liikenteen turvallisuusvirasto määrää valtion maksuperustelaisissa (150/1992) tarkoitettua omakustannusarvon mukaisen maksun niistä tarkastuksista, jotka ovat olleet tarpeen viraston ryhdyttyä tämän lain 11 §:n 1 ja 2 momentissa, 12 §:n 1 ja 2 momentissa, 13 §:n 2 momentissa tai 14 §:n 2 momentissa tarkoitettuun valvontatoimenpiteeseen.

9 luku

Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

32 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan:

- 1) laivavarusteista annettu asetus (925/1998);
- 2) merenkulun ympäristönsuojelulain (1672/2009) 13 luvun 11 §:n 3 momentin 2 kohta.

33 §

Siirtymäsäännökset

Laivavarusteista annetun asetuksen (925/1998) nojalla annetut nimeämis päätökset jäävät edelleen voimaan.

2.

Laki**alusturvallisuuden valvonnasta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan alusturvallisuuden valvonnasta annetun lain (370/1995) 2 §:n 18 ja 19 kohta sekä 14 e §:n 2 momentin 2 kohta,
 sellaisina kuin ne ovat, 2 §:n 18 kohta laissa 543/2004, 2 §:n 19 kohta laissa 55/2002 sekä 14 §:n 2 momentin 2 kohta laissa 1138/2010, sekä
lisätään 3 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 1679/2009 ja 1138/2010, uusi 5 momentti seuraavasti:

2 §

Määritelmät

Tässä laissa ja sen nojalla annetuissa ase-
 tuksissa tarkoitetaan:

18) *luokituslaitosasetuksella* alusten tarkas-
 tamis- ja katsastamislaitoksia koskevista yh-
 teisistä säännöistä ja standardeista annettua
 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta
 (EY) N:o 391/2009;

19) *hyväksytyllä laitoksella* luokituslaitosta
 tai muuta yksityistä elintä, joka hoitaa laki-
 sääteisiä tehtäviä lippuvaltion viranomaisten
 puolesta;

3 §

Muu lainsäädäntö

Sellaisista laivavarusteista, joiden vaati-
 mustenmukaisuuden varmistamisesta on so-
 vittu kansainvälisesti, säädetään laivavaruste-
 laissa (/).

14 e §

*Aluksen satamaan pääsyn epääminen kol-
 mannen kerran*

Valvontaviranomaisen on aluksen omista-
 jan tai laivanisännän hakemuksesta kumotta-
 va 1 momentissa tarkoitettu epäämismääräys
 aikaisintaan 24 kuukauden kuluttua määräyk-
 sen antamisesta, jos aluksen omistaja tai lai-
 vanisäntä esittää todisteet siitä, että:

2) aluksella on Euroopan unionin jäsenval-
 tion tai Pariisin pöytäkirjan allekirjoittajaval-
 tion toimivaltaisen viranomaisen tai luokitus-
 laitosasetuksen mukaisesti hyväksytyyn lai-
 toksen antamat lakisääteiset todistuskirjat ja
 luokitustodistukset;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
 20 .

3.

Laki**aluksen teknisestä turvallisuudesta ja turvallisesta käytöstä annetun lain 4 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään aluksen teknisestä turvallisuudesta ja turvallisesta käytöstä annetun lain (1686/2009) 4 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 910/2011, uusi 8 momentti seuraavasti:

4 §

vittu kansainvälisesti säädetään laivavarustelaissa (/).

Viittaukset muuhun lainsäädäntöön

Sellaisista laivavarusteista, joiden vaatimustenmukaisuuden varmistamisesta on so-

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

4.

Laki**radiotaajuuksista ja telelaitteista annetun lain 24 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan radiotaajuuksista ja telelaitteista annetun lain (1015/2001) 24 §:n 1 momentin 2 kohta ja 2 momentti, sellaisena kuin niistä 24 §:n 2 momentti on laissa 399/2003 seuraavasti:

24 §

Erityisten radiolaitteiden ja telepäätelaitteiden vaatimukset

Mitä 20—22 §:ssä säädetään, ei koske:

2) radiolaitteita, joiden vaatimustenmukaisuus varmistetaan laivavarusteina siten kuin laivavarustelaissa (/) säädetään;

Viestintävirasto voi tarvittaessa antaa määräyksiä 1 momentin 1, 4 ja 5 kohdassa tarkoitettujen radiolaitteiden ja telepäätelaitteiden ominaisuuksista ja teknisestä rakenteesta sekä niiden vaatimustenmukaisuuden varmistamisenmenettelystä ja merkinnöistä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____ .

5.

Laki**merilain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan merilain muuttamisesta annetun lain (1688/2009) voimaantulosäännöksen 2 ja 3 momentti seuraavasti:

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten nojalla annetut asetukset, lukuun ottamatta vuokraveneiden turvallisuudesta annettua asetusta (438/1983), laivanisännän turvallisuusjohtamisjärjestelmästä ja aluksen turvalliseen käyttöön liittyvistä johtamisjärjestelyistä annettua asetusta (66/1996) ja aluksen miehityksestä, laivaväen pätevyydestä ja vahdinpidosta annettua asetusta (1256/1997) niihin myöhemmin tehtyine muutoksineen, ja Merenkululaitoksen määräykset jäävät edelleen voimaan siltä osin kuin ne eivät ole ristiriidassa aluksen teknisestä turvallisuudesta ja turvallisuudesta käytöstä annetun lain (1686/2009) tai laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisesta annetun lain (1687/2009) kanssa. Asetukset ja määräykset on kuitenkin

uusittava kolmen vuoden kuluessa näiden lakien voimaantulosta.

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten ja määräysten nojalla annetut lastiviivakirjat, katsastusasiakirjat, todistus- ja turvallisuuskirjat, mittakirjat, luvat, vapautukset, erivapaudet, poikkeukset ja muut päätökset ovat voimassa niissä määrätyn ajan. Toistaiseksi voimassa olevat asiakirjat, lukuun ottamatta miehitystodistuksia, pätevyyskirjoja ja lisäpätevyystodistuksia, ovat kuitenkin voimassa enintään vuoden 2012 loppuun.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____ .

Helsingissä 14 päivänä lokakuuta 2011

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Liikenneministeri *Merja Kyllönen*

*Liite
Rinnakkaistekstit*

2.

Laki

alusturvallisuuden valvonnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan alusturvallisuuden valvonnasta annetun lain (370/1995) 2 §:n 18 ja 19 kohta sekä 14 e §:n 2 momentin 2 kohta,
sellaisina kuin ne ovat, 2 §:n 18 kohta laissa 543/2004, 2 §:n 19 kohta laissa 55/2002 sekä 14 §:n 2 momentin 2 kohta laissa 1138/2010, sekä
lisätään 3 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 1679/2009 ja 1138/2010, uusi 5 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

2 §

Määritelmät

Määritelmät

Tässä laissa ja sen nojalla annetuissa asetuksissa tarkoitetaan:

Tässä laissa ja sen nojalla annetuissa asetuksissa tarkoitetaan:

18) *luokituslaitosdirektiivillä* alusten tarkastamiseen ja katsastamiseen valtuutettuja laitoksia sekä merenkulun viranomaisten asiaan liittyviä toimia koskevista yhteisistä säännöistä ja standardeista annettua neuvoston direktiiviä 94/57/EY, sellaisena kuin se on muutettuna ja Suomessa täytäntöön pantuna;

18) *luokituslaitosasetuksella* alusten tarkastamis- ja katsastamislaitoksia koskevista yhteisistä säännöistä ja standardeista annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 391/2009;

19) *hyväksytyllä laitoksella* laitosta, joka on hyväksytty luokituslaitosdirektiivin 4 artiklan mukaisesti;

19) *hyväksytyllä laitoksella* luokituslaitosta tai muuta yksityistä elintä, joka hoitaa lakisääteisiä tehtäviä lippuvaltion viranomaisten puolesta;

3 §

3 §

Muu lainsäädäntö

Muu lainsäädäntö

Sellaisista laivavarusteista, joiden vaatimustenmukaisuuden varmistamisesta on sovitettu kansainvälisesti säädetään laivavarustelaissa (/).

14 e §

Aluksen satamaan pääsyn epääminen kolmannen kerran

Valvontaviranomaisen on aluksen omistajan tai laivanisännän hakemuksesta kumottava 1 momentissa tarkoitettu epäämismääräys aikaisintaan 24 kuukauden kuluttua määräyksen antamisesta, jos aluksen omistaja tai laivanisäntä esittää todisteet siitä, että:

2) aluksella on Euroopan unionin jäsenvaltion tai Pariisin pöytäkirjan allekirjoittajavaltion toimivaltaisen viranomaisen tai hyväksytyt laitoksen antamat lakisääteiset todistuskirjat ja luokitustodistukset;

14 e §

Aluksen satamaan pääsyn epääminen kolmannen kerran

Valvontaviranomaisen on aluksen omistajan tai laivanisännän hakemuksesta kumottava 1 momentissa tarkoitettu epäämismääräys aikaisintaan 24 kuukauden kuluttua määräyksen antamisesta, jos aluksen omistaja tai laivanisäntä esittää todisteet siitä, että:

2) aluksella on Euroopan unionin jäsenvaltion tai Pariisin pöytäkirjan allekirjoittajavaltion toimivaltaisen viranomaisen tai *luokitustodistuksen mukaisesti* hyväksytyt laitoksen antamat lakisääteiset todistuskirjat ja luokitustodistukset;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

3.

Laki**aluksen teknisestä turvallisuudesta ja turvallisesta käytöstä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään aluksen teknisestä turvallisuudesta ja turvallisesta käytöstä annetun (1686/2009) 4 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 910/2011, uusi 8 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

4 §

Viittaukset muuhun lainsäädäntöön

Ehdotus

4 §

Viittaukset muuhun lainsäädäntöön

Sellaisista laivavarusteista, joiden vaatimustenmukaisuuden varmistamisesta on sovittu kansainvälisesti säädetään laivavarustelaissa (/).

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .*

4.

Laki**radiotaajuuksista ja telelaitteista annetun lain 24 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan radiotaajuuksista ja telelaitteista annetun lain (1015/2001) 24 §:n 1 momentin 2 kohta ja 2 momentti, sellaisena kuin niistä 24 §:n 2 momentti on laissa 399/2003 seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

24 §

24 §

Erityisten radiolaitteiden ja telepäätelaitteiden vaatimukset

Erityisten radiolaitteiden ja telepäätelaitteiden vaatimukset

Mitä 20—22 §:ssä säädetään, ei koske:

Mitä 20—22 §:ssä säädetään, ei koske:

2) radiolaitteita, joiden vaatimustenmukaisuus varmistetaan laivavarusteina;

2) radiolaitteita, joiden vaatimustenmukaisuus varmistetaan laivavarusteina *siten kuin laivavarustelaissa (/) säädetään*;

Viestintävirasto voi tarvittaessa antaa määräyksiä 1 momentissa tarkoitettujen radiolaitteiden ja telepäätelaitteiden ominaisuuksista ja teknisestä rakenteesta sekä näiden laitteiden vaatimustenmukaisuuden varmistamismenettelystä ja merkinnöistä.

Viestintävirasto voi tarvittaessa antaa määräyksiä 1 *momentin 1, 4 ja 5 kohdassa* tarkoitettujen radiolaitteiden ja telepäätelaitteiden ominaisuuksista ja teknisestä rakenteesta sekä *niiden* vaatimustenmukaisuuden varmistamismenettelystä ja merkinnöistä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

5.

Laki**merilain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan merilain muuttamisesta annetun lain (1688/2009) voimaantulosäännöksen 2 ja 3 momentti seuraavasti:

*Voimassa oleva voimaantulosäännös**Ehdotus*

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten nojalla annetut asetukset, lukuun ottamatta vuokraveneiden turvallisuudesta annettua asetusta (438/1983), laivanisännän turvallisuusjohtamisjärjestelmästä ja aluksen turvalliseen käyttöön liittyvistä johtamisjärjestelyistä annettua asetusta (66/1996) ja aluksen miehityksestä, laivaväen pätevyydestä ja vahdinpidosta annettua asetusta (1256/1997) niihin myöhemmin tehtyine muutoksineen, ja Merenkululaitoksen määräykset jäävät edelleen voimaan siltä osin kuin ne eivät ole ristiriidassa aluksen teknisestä turvallisuudesta ja turvallisesta käytöstä annetun lain (1686/2009) tai laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisesta annetun lain (1687/2009) kanssa. Asetukset ja määräykset on kuitenkin uusittava kahden vuoden kuluessa näiden lakien voimaantulosta.

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten ja määräysten nojalla annetut lastiviivakirjat, katsastusasiakirjat, todistus- ja turvallisuuskirjat, mittakirjat, luvat, vapautukset, erivapaudet, poikkeukset ja muut päätökset ovat voimassa niissä määrätyn ajan. Toistaiseksi voimassa olevat asiakirjat ovat kuitenkin voimassa enintään vuoden 2012 loppuun.

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten nojalla annetut asetukset, lukuun ottamatta vuokraveneiden turvallisuudesta annettua asetusta (438/1983), laivanisännän turvallisuusjohtamisjärjestelmästä ja aluksen turvalliseen käyttöön liittyvistä johtamisjärjestelyistä annettua asetusta (66/1996) ja aluksen miehityksestä, laivaväen pätevyydestä ja vahdinpidosta annettua asetusta (1256/1997) niihin myöhemmin tehtyine muutoksineen, ja Merenkululaitoksen määräykset jäävät edelleen voimaan siltä osin kuin ne eivät ole ristiriidassa aluksen teknisestä turvallisuudesta ja turvallisesta käytöstä annetun lain (1686/2009) tai laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisesta annetun lain (1687/2009) kanssa. Asetukset ja määräykset on kuitenkin uusittava *kolmen* vuoden kuluessa näiden lakien voimaantulosta.

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten ja määräysten nojalla annetut lastiviivakirjat, katsastusasiakirjat, todistus- ja turvallisuuskirjat, mittakirjat, luvat, vapautukset, erivapaudet, poikkeukset ja muut päätökset ovat voimassa niissä määrätyn ajan. Toistaiseksi voimassa olevat asiakirjat, *lukuun ottamatta miehitystodistuksia, pätevyyskirjoja ja lisäpätevyystodistuksia*, ovat kuitenkin voimassa enintään vuoden 2012 loppuun.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
 20 .*